

لواز

RTA

از انتشارات رادیو تلویزیون ملی افغانستان

شماره ۳ - ۲ سال ع۱۳۸۶

د رادیو، تلویزیون او سینما په برخه کې ...
مولوی د روح سفیر...

موسیقۍ هم جسی میشنود هم ...
د افغانستان ملی رادیو...

کوینده کې چیست ...

داستانی ژانرونه

وظایف و رسالت...

د دیری مجلسوته...

Ketabton.com

محمد أمين رحيمان

به نام خداوند توان

صاحب امتیاز: (رادیو تلویزیون ملی

تمت نظر: داکتر عصمت الله، الماج محمد داود،
محمد حلیم تنور، داکتر عبدالواحد نظری، شمس (اد
عزیزانه اریاف)

مدیر مسئول: لمیه احمدزی

مسئول تصمیع چاپ: عبدالقدیر صائم احمدی
موبایل: ۰۹۳۳۵۳۴۶۲

گرافیک و دیزاین: امان الله (جا و ید)

نشانی: وزیر محمد اکبرفان / سری ۱۳ / ریاست

عمومی رادیو تلویزیون ملی.

تلفون: ۰۶۱۳۰۷۱

تیراژ: ۱۰۰۰

آوزد ویرایش و گوتاه کردن نوشته ها آزاد است.

چاپ: مطبوعه آزادی

- ۱- سفن نفست
- ۲- دادیو تلویزیون او سینما په برقه کی ...
- ۳- (ویدادهای فرهنگی
- ۴- مولوی دروح سفیر
- ۵- موسیقی هم مس میشود...
- ۶- داغستانی ملی (رادیو...)
- ۷- گوینده کی پیست ...
- ۸- ویژگی ...
- ۹- داستانی آذونه
- ۱۰- وظایف و سالات ...
- ۱۱- اشعار انتخابی ...
- ۱۲- سینما مستند...
- ۱۳- استاد عبدالغفور برشنا
- ۱۴- دبیری مجلسونه
- ۱۵- ابتكار و ملاقیت ...
- ۱۶- پلان نشراتی

رسانه، ملی و اسلامی

رسانه ها در روز گار معاصر و به ویژه در جهان (و به انکشاف نه تنها) نقش اطلاع (سانی، آموزشی و سرگرمی) را دارند بلکه (سالت بزرگ) پاسداری از ارزش ها و فرهنگ ملی و تلاش در راستای آن، همپا با گسترش دانش و تکنولوژی را نیز به دوش می کشند این (سالت در جامعه، چون افغانستان که سه دهه بحران را سپری نموده و تازه مشق دموکراسی می نماید، نهایت با ارزش بوده که در این میان (رادیو تلویزیون، از اهمیت ویژه برخودار است در کشور افغانستان که بیش از ۹۰ درصد نفوس آن بیسواند است. نقش رادیو تلویزیون که توسط تصویر و صدا پیام ها را انتقال می دهند بس مهم است. در شرایط فعلی که کشور ما در معرض امواج مسموم کننده (سانه های غرض دار) دارد و آنان با سودجویی از نشرات شان از خود بیگانگی فرهنگی و در صدد انقطاع فرهنگ پربار می باشد.

(سالت رادیو تلویزیون ملی بیشتر از بیش ممکن شده تا در مقابل آنان ایستاده کی نموده، فرهنگ و ارزش های ملی و دینی ما را از سقوط به منجلاب، و جلوگیری از (شد فرهنگ بیگانه و مسموم کننده نجات بخشد. مردم از رادیو تلویزیون ملی انتظار دارند تا در شکوه معنوی جامعه، عظمت تاریخی، غنای فرهنگی، همبستگی و وحدت ملی، میهن دوستی و پاسداری از ارزش های شکوهمند ملی یاری (سانده پاسدار ارزش های جامعه باشد در پرتو چنین برنامه ها (سالتمندانه است که خود آگاهی ملی (شد می یابد از بیگانگی فرهنگ کاسته می شود، احساس همبستگی، برادری، سازنده گی و عشق به میهن و ملت شگوفان می گردد. بدون شک که هیئت (هبری و کارمندان رادیو تلویزیون ملی چنین می اندیشند و چنین عمل می کنند. که نجات میهن، بازسازی کشور، سعادت ملت و پرباری در آینه ما در آن نهفته است.

مدیر مسؤول

د رادیو، تلویزیون او سینما په برخه

کې به اکادمی جوره شى

ورکري. همداراز مو د (اي او اييم) له موسسي سره د بادغيس د محلي راديو د جورو لو په موخه د يو مليونو دالرو په لګښت يو قرار داد لاسیک ګر همدارنګه مو د آلمان د سفیر سره خانګري ناسته درلوده چي هغوي هم ملي راديو تلویزیون سره د هر راز مرستو ژمنه وکړه، په همدي شان مو د یونسکو له خانګري استاري سره وکتل، همداراز مو د (صداوسیما) ایران له راغلي استاري سره وکل چي د یوشیمیر ژورنالستيکو روزنيزو کورسونو د په لاره اپولو ژمنه یې وکړه. د ولسي جرګي د رئيس بناغلې یونس قانوني سره مو یوانسته تر سره کر، چي له نوموري سره د ملي راديو تلویزیون د شته ستونزو په اړه هر اړاخیزه خبری وکړي، د ملي راديو تلویزیون له لاری د پارلماني فعالیتونو د انعکاس لپاره د يو نیم ساعته خپرولي د جورو لو پرپکره وشه.

هره اداره مکلهه ده چي خپلې د ورخنۍ کارونو روپت هره ورخ عمومي ریاست ته وليري، همدارنګه د تلویزیون او راديو د نشراتو ریاستونه خپل يو میاشتني نشراتي پلان عمومي ریاست ته وليري، د اطلاعاتو مدیریت مخکي له دي چي خبرونه نشر شى د خبرونو رینداون عمومي ریاست ته استوي او بیا وروسته له خارني او ارزونی د خبرونو د نشرونلو اجازه ورکول کېږي، هیڅ یوه سندره د موسيقى د مدیریت له لیدني او ارزیابي پرته د خپرولو ورنه ده.

- ستابسي راتلونکي پلانونه څه دي؟
1- په پام کي لرو چه د تلویزیون لوګو تغير کرو او د ملي کلمه په کي ور زیاته کرو.

جو خبری سرویس ته خپله يو ویاند وټاکي او دا هم له بهره تحملیده، د پروګرامونو محتوا دېره ضعيفه وه بگروندونو د خبرونو له محتوا سره مطابقت نه درلود، د راديو تلویزیون، د دندو د لایحو او وظایفو هیڅ درک نه وه معلوم، نشراتي پلان چي باید هره ورخ عمومي ریاست ته راشی، نه لېردول کیده، د خبرونو رینداون عمومي ریاست ته نه راتلو، سندري پرته لدی چي د موسيقى د تطبيق د مدیریت لخوا وارزول شى واي او نشرشوي او، خپریدي، د دوارو رسمي ژبو تعادل په نظر کي نه نیوں کیده، خینې اداري لکه (ایسااف) چي د سپاتونو او اعلانونو د نشرونو په بدل کي مقررات او لایحي په نظر کي نیوپلای واي د ملي راديو تلویزیون ن له لاري هسي خپریدل د دغو تولو ستونزو لپاره مناسب تدابير او اداري منظم چوکات جور شو.

زموږ خپروني چي ۱۴ ساعته وي ۱۸:۳۰ ساعتونو ته لوري شوی اوں له نیکمرغه 24 ساعته نشرات لرو. د راديو تلویزیون د چارو د شنه والي په موخه د خانګرو بنسټونو له استازو سره مو خانګري لیدني وکړي او خینو یې ملي راديو تلویزیون سره د لازمو مرستو ژمنه هم وکړه، چي له هغې دلي خخه مو د چین له سفیر او په افغانستان کي له خانګري استاري سره مو غونډي وکړي، چي له یو لر بحث او خبرو اترو خخه وروسته بي د امکان ور مرستو ژمنه وکړه او په ترڅ کي له موږ خخه وغښتل چي د ملي راديو تلویزیون يو تاکلې وخت د (سي سې تې وي) او د چین د نړیوالی راديو لپاره په کرايه

د افغانستان ملي راديو تلویزیون یو فرهنگي او ملي ارګان دی چي د دولت په چوکات کي فعالیت کوي، د افغانستان ملي یې بشکاري یو ملي اداره او تربیبه هغه مسائلو ته پاملنې کوي او د خپل خبری پوښش لاندې یې راولی چي ملي کتو، ملي ارزښتونو ملي وحدت او ملي هویت پوری اړوند وي، او کوبینښ کوي چي په نړیوال پکړ کي د افغانستان فرهنگي، ارزښتونه وساتي او په بشه توګه پي خلکونه وروپېژني د افغانستان ملي راديو تلویزیون دنده لري چي خپل هیواد والو ته کره معلومات وراندي کري، د افغانانو د پوهې کچي د لورولو په خاطر، بتونیز پروګرامونه جور او نشر کري، ندي په خنک کي چي تغريحي او ذوقې خپروني نشروي درنو لوستونکو په همدي هکله مو د افغانستان ملي راديو تلویزیون عمومي رئيس داکتر عبدالواحد نظری سره مرکه کري چي ستاسو پام لوستولو ته یې را اروم.

- داکتر صاحب نظری تاسي که مهرباني وکړي لومرۍ د خپل فعالیتونو په اړه موجي د تلویزیون اورadio په برخه کي ترسره کري یو څه رڼا واقچوی خوین به شو؟

- له کومي ورځي چي زه د ملي راديو تلویزیون د رئيس په توګه د سلطان د میاشتني په شلمه وټاکل شوم له هماغي لومرۍ ورځي مو خپلې جدي هڅي د تلویزیون او راديو د حالت او خبرونو د بشه والي په موخه پيل کري.

د تلویزیون وضع، لکه خنکه چي تولو ته معلومه وه او ده، په داسې حالت کي وه چي، هر څوګ مختلف غونښتني او سلیقې لرل، هره اداره غونښتل چي خبرونه پرته له سانسور، کښت او زیاتولي خخه نشر شوی واي، تول نشرات په شې او ورڅ کي ۱۴ ساعته وو، د نطاقيانو مدیریت دا صلاحیت نه درلود چي حتی د اوو او اټو

جورولو لپاره د تکره گرافیک کارانو
کمارل او دوی لپاره د امتیاز په پام
کی نیوں.

۴- د تختنیکی وسایلو څخه د استفادې
لپاره د با تجربه انجینرانو ګمارل، او
د موجود انجینرانو او تختنیکرانو
لپاره د کورسونو جورول.
په اداري برخه کي د پرسونل د
تشویق لپاره امتیاز او مکا فاتو
ورکول.

۵- د ژورنالیستی کورسونو دایرول.
۶- د ملي رادیوتلویزیون د تولید شویو
موادو څخه د استفادې لپاره د لایحي او
اصولو طرحه.

۷- د اعلانونو د ځذبولو لپاره د بازار
موندنی د یوی واحدی اداري جورول.
چي له دی لاري کوم عايد چي لاسته
راخی د تلویزیون او رادیو د بېبود لپاره
صرف شي.

۸- د تحصیلي سویی تجربی او کاري
درجي له پلوه د تولو ریاستونو د کار
کونکو ویشل.
۹- د نوي کال لپاره په نوي تشکیل کار
کول.

- پناغلی نظری صاحب که دا راته
ووایاست چي دغه بدلونونه چي تاسو یاد
کړل دا یواخی د تلویزیون په برخه کي
و، د راديو په برخه کي څه پروګرامونه
او اصلاحات په نظرکي لري.

- بلی زمود پروګرامونه او اصلاحات
یواخی تلویزیون پوري محدود ندي مور
د راديو په برخه کي هم پروګرامونه په
پام کي لرو.
۱۰- د ولایاتو لپاره انکشافي پلان
جورول.

۱۱- په هغه ولایاتوکی چي د راديو
ستيشونونه نشته د راديو د جورولو لپاره د
خینو موسسو سره د فراردادونو لاسیک
کول.

۱۲- د زیرو فراردادونو په هکله ځښه
اوله سره غور.

همدا رنګه مور په پام کي لرو چي په
 ملي راديو تلویزیون کي د راديو
تلویزیون او سینما یوه اکاډمي جوره
کړو، چي په دی هکله مو د ګرمني
هیواد، او اسیا پاسفیک هیوادونو له استازو
سره چي مرکز یې په مالیزیا کي دی
خبری کړي او یوی موافقی ته هم
رسیدلی یو.

بناغلی داکتر صاحب واحد نظری ستاسو
سره له خبرو اترو مننه کوو.
۱۳- له تاسو څخه هم مننه.

۱۴- د مستندو
فلمونو پېرودل.
۱۵- د راديو او
تلويزيون د
ارشیف
دیجیټلايز کول
چي په دی برخه
کي د فرانسوی
موسسي (INA)
مرسته کړي او د
ارشیف د
دیجیټلايز کار له
زاره سیستم څخه
نوی سیستم ته پېل
شوی او تقریبا
۱۷۰۰ ساعته له
زاره سیستم څخه
نوی سیستم ته او
بنټي او همدارنګه
۴۵۰۰ ساعته
رادیووی ثبت
شویو خپرونو په
اره چي باید
دیجیټلايز شي په
۲۰۰۶ کل
کې د (INA)
فرانسوی
موسسي سره
ترنون لاسلیک

شوی دی.

۱۶- د هیواد د مهمو خبرونو د تایتل

ثبت په انگلیسي ژبه او دهغی نشور.

۱۷- د صدای هموطن د خپرونو

نشرول د نورو خپرونو په ترڅ کي..

۱۸- د ولایاتو د راديو تلویزیون ریاست د

ولايتونو آمریتونو ته دنده سپارلی

ترڅو د هر ولايت د فرهنگ ګلتور

او دودونو سره سم په اونی کي یوه

خپرونو د دیشو څخه تر شپیټو دقیقو

پوزی چي د ذوقی، هنري ورزشي

معلومات او محلی سندرو لرونکي وي

جور او د نشر لپاره مرکز ته راوستو.

۱۹- د ملي ګټي دسپاتونوشرول.

۲۰- د ګردي میزونو خپرو د هیواد په

سیاسي، اقتصادي او تولیزیو موضوعاتو

په هکله په پام کي لرو چي په بېرنۍ

هیوادونو کي د هغه هیواد څخه د

مستقیمو خپرونو د لېردولو لپاره یو

خپریاول ولېردوو. او روختنی هیوادو کي

څلله نهاینده کي پرائیزو.

۲۱- په تختنیکی برخه کي څه اصلاحات

او پروګرامونه په نظرکي لري؟

۲۲- خپرونو د گرافیک او زیګنال

جنوری له لومړی نیټي څخه په اروپا
او امریكا کي هم د ملي تلویزیون
څېروني نشریږي.

۲۳- د زیرو خپرونو صیقلول او په
نوی معیار سره جورول.

۲۴- د راديو، تلویزیون، هنر او
ادبیات او اسلامی معارف په موافقه د

تکره او مجربو کارکونکو خخه یو
نشراتی بورد تشکیلول چي د

مضامینو د تصحیح او ایدیت ورتیا
ولري- لومړی تلویزیونی سریال چي
هر برخه یې د ۴۵ دقیقو لوری وي.

۲۵- د کال دغوره سندر غاري د تاکلو
په موخه د افغانی سندرو د یو
فیستیوال په لاره اچول کېږي.

۲۶- د استعدادونو د ودی او پرمختګ
لپاره درقابت فضارامینځ ته کول.

۲۷- د تلویزیونی فلمونو د ژباری
اونریشن لپاره د ژبارونکو یوه کاري
دله جورول.

رویدادهای فرهنگی

۹۹

ملی تلویزیون نړیوالی خپروني.

د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر له خوا پر انيستل شو.
د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر عبدالکريم خرم د ملی تلویزیون نړیوالی خپروني پرانستل او په هغې غونده کي چې له همدي امله د ملی راديو تلویزیون په نالارکي جوره شوي وه په دی اړوند وویل: نن د هغې غوندی بلی بریا او بریالیتوب چې د ملی تلویزیون د نشراتو د نړیوال کیدو پیل دی جشن نیسو.

د زیاته کړه چې له دی ورسته زمور هیوادوال د نړی په بیلابیلو هیوادنو کې کولای شي د ملی تلویزیون خپروني وګوري.

د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر خرکنده کړه چې د ملی تلویزیون په نړیوال کیدو باندی کار دروان کال له پیل خڅه شروع او د هیواد د جمهور رئیس د ډامرفی او د همکارانو د دیرو هلوخلو له امله خپل هدف ته ورسیدو.

د زیاته کړه چې ملی تلویزیون د خصوصی تلویزیون لپاره بوسیال تلویزیون نه دی، ملی تلویزیون خپل مقام او خپل رسالت لري. ملی تلویزیون دندنه لري چې د افغانستان بریا وی هیوادوال او نړیوالو ته ورسوی.
د اطلاعات او فرهنگ وزیر وویل: د راديو په اړوند وویل چې هڅه کوو د راديو خپروني هم نړیوالی شي او د موقع په ترلاسه کولو سره دغه کار هم تر سره کېږي.

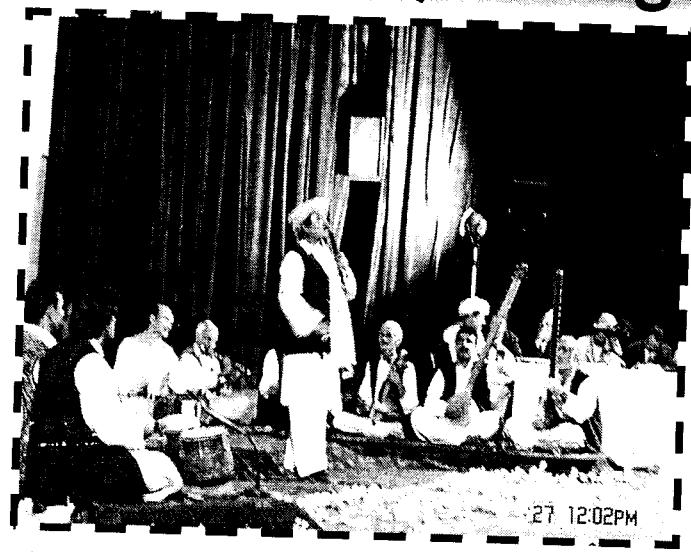
بناغلي خرم د تلویزیون له کارکوونکو خڅه وغښتل چې پروګرامونه داسی برابر او نشر کړي چې د خلکو غونښته ده او هڅه وکړي چې پروګرامونه له پخوا زیات افغانی شي او تولیدات زیات او بنه شي.

وروسته ملی رادیوتلویزیون رئیس عبدالواحد نظری خبری وکړي وویل: اوسل د ملی تلویزیون خپروني د نړۍ په پنځو براعظمونو کې لیدل کېږي او دا دکلونو هیله وه چې له نیکه مرغه په برخه موشه، بناغلي نظری زیاته کړه چې اوسل په هیواد کې دنه د هیواد والو په ګدون په بهر کې له میشتو او مهاجرو افغانانو خڅه هیله لرو چې خپلی نظری او پیشنهادونه راویلږي.

بناغلي نظری د ملی تلویزیون د آرکستر د بېرته جورولو یادونه وکړه. او په خپروني کې د دغه ارکستر لخوا د ترانی، او ورپسی د هیواد مشهور هنرمند رحیم غفاری قوالی کنسرت اجرا کړ. په دی غوندہ کي د کابینې خینو غرو، د دوستو هیوادنو سفیرانو، د دولتی ادارو خینو مسؤولینو او د ملی راديو تلویزیون منسوبینو ګدون درلود.

فلسطین وال آهنگ های محلی تحت نام دشمنی گل

فستیوال آهنگ های محلی تحت نام دشمنی گل از طرف انجمن هنرمندان موسیقی افغانستان طبق هدایت آقای عبدالکریم خرم وزیر اطلاعات و فرهنگ دایر گردید. فستیوال مذکور در تالار بزرگ رادیو تلویزیون ملی با بیانیه رئیس انجمن هنرمندان حیات الله گردیزی آغاز و بعداً آقای غلام نبی فراهی معین اداری و آقای دین محمد مبارز راشدی معین نشراتی وزارت اطلاعات و فرهنگ در مورد نگهداری اصالت آهنگهای محلی و رشد موسیقی اصیل کشور سخنرانی کردند. به تعقیب آن نفعه پیام صلح به کوشش استاد محمد حنیف نبی زاده ترتیب گردیده بود، توسط ارکستر موسیقی محلی نواخته شد. بعداً آهنگ مخصوص دشمنی گل که توسط فضل الرحمن وحدت کمپوز شده بود اجرا گردید. متعاقباً آهنگ های اصیل محلی توسط هنرمندان سابقه دار عرصه موسیقی محلی چون: استاد بیلتون، سلام لوگری، عالم شوقی... خوانده شد. در این فستیوال بر علاوه اواز خوانان سابقه دار کشور هنرمندان جوان نیز اشتراک ورزیده بودند. در این فستیوال مجموعاً چهل و یک (۴۱) پارچه آهنگ محلی توسط هنرمندان ولايات مختلف اجرا شد. استاد هماهنگ، استاد گلzman، استاد محمد اصف، صدر توكی، محمد رسول زمری، محمد رفیق خشنود و حیات الله گردیزی به عنوان هیات بررسی و ارزیابی نتایج این فستیوال را چنین اعلام کردند.

- ۱- آهنگ محلی منگل شوکی مقام اول برنده جایزه نقدی و دیبلوم درجه اول
- ۲- آهنگ محلی هزاره گی عظیم رضایی مقام دوم و برنده جایزه نقدی و دیبلوم درجه دوم
- ۳- آهنگ محلی خانم فرشته مقام سوم و برنده جایزه نقدی و دیبلوم درجه سوم

۴- آهنگ محلی سید آغا توخي مقام چهارم و برنده دیبلوم درجه چهارم در اخیر فستیوال به تعدادی از هنرمندان با تجربه و سابقه دار عرصه موسیقی تقدیرنامه های انجمن موسیقی افغانستان توزیع گردید. قابل یادهایی است که فستیوال مذکور به کمک و همکاری همه جانبیه ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی بخصوص مدیریت عمومی استدیو های ریاست تختنیکی به دایرکتری محترم (میر حیدر زاووش) مدیر عمومی مدیریت موسیقی ریاست هنر و ادبیات ثبت و از طریق تلویزیون ملی به نشر سپرده شد. انجمن موسیقی افغانستان در نظر دارد که در اینده نزدیک فستیوال رقص ها و اتن ملی را نیز به راه اندازد.

(میر حیدر زاووش)

نشست روسای رادیو تلویزیون ولایات

اخیراً نشست به اشتراک روسای رادیو تلویزیون ولایات افغانستان و عبدالواحد نظری رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی و روسای بخش های مختلف تلویزیون ملی در تالار سینمایی تلویزیون ملی دایر گردید.

این نشست به منظور بهبود نشرات تلویزیون ولایات دایر گردیده بود که متبوع نشرات تلویزیون ملی در ساعت تعیین شده به مراکز ولایات فرستاده و بعداً به نشر سپرده شود به امرین رادیو تلویزیون های ولایات هدایت داده شده که برنامه های با کیفیت را در رابطه به مسایل فرهنگی، محلی، سیاسی، تاریخی، گزارشات از بازسازی شهری ولایات مذکوره به شیوه عالی به منظور نشر به مرکز رادیو تلویزیون ملی فرستاده تا در یک وقت معین نشر گردد.

برای رقابت سالم برنامه ها در ولایات و تشویق آنها در نظر گرفته شد تا فستیوال برنامه های تلویزیونی ولایات به راه انداخته شود و توسط یک هیأت با صلاحیت برنامه ها برای برنامه های که در درجه اول، دوم و سوم قرار گیرد جوایز و تقدیر نامه ها داده شود. بعداً امرین رادیو تلویزیون های ولایات مشکلات شانرا در مورد کمبود کارمندان مسلکی، کمبود وسایل تختنیکی، مصارف روغینیات جنراتور ها، عدم انرژی برق را مطرح نمودند. که در مورد به ریاست رادیو تلویزیون ولایات وظیفه سپرده شد تا فهرست وسایل مورد حاجی عنایت الله

نبیار امریت های رادیو تلویزیون ها در جه بندی نموده و به ریاست ولایات سپرده شود.

بر خاک مزار ما دست به دعا باشید
تیاتر هیولای سرخ که برمبنای
نوشته و کارگردانی محترم محمد
عظمیم (رباطی) به نمایش در آمد
کارگردان خواسته تا ندای مادر
وطن را در نقش {بی بی
جان(ستوری منگل)} که خود یک
مادر معیوب، درد دیده و ستم کشیده
روزگار است که با لباس ملی به
رنگهای سیاه، سرخ و سبز آراسته
شده و در عین حال سوار بر (چوکی
تاپدار) که خود نمایانگر
حالت و اوضاع نا اهنگار کشور از
ابعاد مختلف و نشان بیرق ملی
افغانستان میباشد، به تصویر گرفته
که اولاد وطن را برای دفاع از
نومیس ملی، حراست از تمامیت
ارضی و جهاد علیه کفار و
متجاوزین و امیدارد که اولاد صالح
وطن اعم از مرد، زن، پیر و جوان
باریختاندن خون و دادن جان های
شیرین شان به ندای مادر وطن
لبیک گفته و کشور عزیز شان را از
بوغ اسارت و برده گی آزاد
مینمایند.

اداره مجله آواز تهیه و نشر چنین
نمایشات آموژشی و تیاترهای
تلوزیونی را یک گام بزرگ در راه
پرورش رواییه حس وطن دوستی
و وطن پرستی در افراد جامعه
خوانده و بخصوص یک رقیب
خوبی در مقابل نمایشات و سریال
های مبتدل تلویزیون های خصوصی
که جز ترویج آئین هندونیزم و گمراه
نمودن جوانان چیزی بیگری در
قبال ندارد، دانسته موفقیت های
بیش از حد را در این راستا برای
نویسنده، کارگردان، و ممثلین این
اداره خواهانست.

د عکاسی نندارتون

د قول بنار تر نامه لاندی د عکاسی
نندراتون د گوینه انسیتوت او د

منار جام که از آن به عنوان کهن سال
ترین بنای خشت و گل جهان نام برده
می شود. در قرن دوازدهم میلادی
ساخته شده و در سال ۲۰۰۲ مرکز حفظ
میراث جهانی یونسکو خواستار ثبت آن
در فهرست میراث فرهنگی جهان شد.
مسؤولین یونسکو در مورد این اثر
تاریخی که در خطر و فرو ریختن آن
موجود است که این منار احتمالاً یکی از
منارهای خارق العاده کهن ترین برج
آجری (خشتشی) است که تا حال در جهان
باقیمانده است.

نماینده یونسکو میگوید: به دلیل جریان
آب در رود خانه که در نزدیکی
منار جام قرار دارد. و همچنان خیابان که
از کنار مصلای هرات میگذرد خطر
ویران گردیدن آن زیاد بوده است. امید
برآن است که این آثار تاریخی جهان از
خطر ویران شدن حفظ و مجدد باز
سازی گردد.

هیولای سرخ

ششم جدی ۱۳۵۸ روز سیاه تاریخ
کشور (اشغال کشور توسط قشون سرخ
و اعمال دست نشانده آن) و سر آغاز
بدبختیها، سیه روزی ها، مهاجرت های
طولانی، دربردی ها و مبارزات خونین
این ملت مظلوم ولی مسلمان، قهرمان و
مجاهد بشمار میرود. اداره نمایش نامه
های ریاست هنر و ادبیات رادیو
تلوزیون ملی افغانستان تیاتر تلویزیونی
را تحت نام (هیولای سرخ) تهیه، ثبت و
به نشر سپردهند که نمایانگر وحدت ملی
اقوام، افشار و ملیت های مختلف کشور
در مقابل تجاوز اجانب و بیانگر رشادت
دلیر مردان وطن پرست، مجاهدت
مجاهدین سر به کف و راستین کشور که
با ریختاندن خونهای شان کشور را از
چنگال اجانب و متjaوزین آزاد نموده
اند، میباشد.

به قول شاعر:

ما جان به فنا دادیم تا زنده شما باشید

محافظت از منار جام و مصلای هرات
وزارت اطلاعات و فرهنگ اخیراً هیأت را
برای بررسی از وضعیت ساختمان منار جام
در ولایت غور و مصلای هرات اعزام
کرده بود که بعد از بررسی و دیدن
اشخاص مسلطی از ساختمان ها بدین نتیجه
رسیدند که برای استخدام و ترمیم هرچه
بیشتر از منار جام به دو صدهزار دالر بودجه
نیاز است. شورای وزیران، وزارت مالیه
را موظف کرد که مبلغ مورد نیاز را برای
بازسازی منار جام و مصلای هرات در
اختیار وزارت اطلاعات و فرهنگ قرار
دهند.

د غور ولايت راديو تلویزیون په خپرونو پېل وکړ. د غور ولايت راديو تلویزیون په ورخ کي دري ساعته خپروني لري او تر ديرشو کیلومتره ساحه پوشېوی په هغې غونده کي چې له همدي امله جوره شوي وه د غور والي باز محمد احمدی خبری وکړي او د تلویزیون د خپرونو پرانستل د خلکو د ذهنونو په روښانه کولو کي یو ارزښتاك ګام وباله

تجليل از سالروز وفات رحمان بابا

اخیرا کنفرانس تحقیقی دو روزه از صدومین سالروز وفات شاعر عبدالرحمن مهمند مشهور به «رحمان بابا» از طرف اکادمی علوم افغانستان در تالار لیسه استقلال راه اندازی گردیده بود.

در این کنفرانس تحقیقی پیام محترم حامد کرزی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان توسط محمد صدیق پېمن معین وزارت معارف قرائت گردید که در بخش از پیام آمده است: «رحمان بابا شاعر بود که در قلب مردمان هر فشر جامعه راه داشت طی: دو قرن گذشته محققان شرقی و غربی در باره رحمان بابا پژوهیش های زیادی نموده اند. به اندیشه من منظور دریافت جوهر اصلی شعر های رحمان بابا به تلاش و تحقیق بیشتر نیاز دارد».

بعدا پیام عبدالکریم خرم وزیر اطلاعات فرهنگ توسط دکتور عبدالواحد نظری رئیس عمومی راديو تلویزیون ملى افغانستان خوانده شد که در قسمت از پیام وعده داده شد که دیوان شعری رحمان بابا را چاپ و مقبره موصوف را در شهر پشاور با لوحه سنگ مرمرین مزین سازند.

رحمان بابا در قریه بهادر پشاور متولد گردیده و در سال ۱۱۲۸ هجری وفات نموده است. وی نه تنها گوینده و شاعر

تلویزیون.... د فراه ولايت د ملي تلویزیون د خپرونو ترڅنګ د (اف ام) رادیویی خپروني پېل شوي. د فراه والي مولوي محي الدين بلوخ د ددغي راديو د پرانستل په غونډه کي وویل دغه راديو په ورخ کي د سهار او مازیګر لخوا نشرات لري او خلوبیست کیلومتره ساحه بي تر نشراتي پوبنښ لاندی راوستي ده.

ده ددي راديو پرانستل د فراه ولايت د خلکو فرهنگي ودي او زيات پوهاوی په لاره کي یو مثبت ګام وباله. او د زاibal ولايت سيمه بیزی راديو بیا خپلی خپروني پېل کړي د زاibal ولايت د اطلاعاتو او فرهنگ رئیس وویل دغه راديو د (اف ام) په څوکي د ديرشو کیلومتره په واتن ساحه تر اغږي لاندی نیسي او د ورځي اته ساعته خپروني لري.

ده وویل د زاibal ولايت سيمه بیزه راديو پخوا د دولت د مخالفينو لخوا له منهه ورل شوي وه.

په همدي توګه د باميان په ولايت کي د راديو او تلویزیون دستگاه فعله شوه د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر بناغلي عبدالکریم خرم د باميان ولايت لرغونی ساحي وکړي همدغه راز د ګرځندوي دودی په اړوند خبری اتری وکړي. د اطلاعاتو او فرهنگ وزیر په داسې حال کي چې د دغه وزارت د خوانانو د چارو معین، د باميان والي داکتری حبibi سرابي او د دغه ولايت د خینو دولتي ادارو رئیسان ورسره و د باميانو راديو تلویزیون پرانست. ويل کېږي د باميان ولايت ملى راديو تلویزیون د شپې له مخی خلور ساعته خپروني لري او پنځلس کیلومتره تر پوبنښ لاندی راولي، ددغه تلویزیون په خپرونوکي، تفريحي، ادبی، هنري او معلوماتي پروګرامونه شامل دي.

آلمان د نړیوالو اړیکو د تولني لخوا د کابل په ملي موزیم کي پرانستل شو. په نندراتون کي د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت فرهنگي مرستیال عمر سلطان ددغه نندراتون د پرانستل پر مهال وویل: دغه نندراتون د دوارو هیوادونو تر منځ د فرهنگي اړیکو پراختیا لپاره مهم او ارزښناک دي نوموری له تولو هیوادونو څخه د فرهنگي پراختیا غونښته وکړه دغه راز په کابل کي د آلمان کلتوري اتشي د فرهنگي پروژو په پیلولو کي ددغه هیواد د مرستي د ژمني په ترڅ کي وویل: ددغه نندراتون عکسونه چې د آلمان د یو پیاووري عکاس د دوستي د اړیکو څرګندوي دي.

شاعر فرهیخته کشور

از طرف وزارت اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان از صدمین سالروز تولد شاعر ګرانمایه و نامدار کشور استاد خلیل الله خلیلی در کابل تجلیل به عمل آمد.

استاد خلیل الله خلیلی عمر پر بار یش را در راه خدمت به وطن هموطنانش صرف نمود. وی شاعر شناخته شده بود که اثارش علاوه بر افغانستان در کشور های آسیای میانه، ایران، هندی و پاکستان از محبوبیت فراوانی برخوردار بوده و است.

از استاد خلیلی ۱۶۲ اثر منظوم چون کلیات اشعار، از بلخ تا قونیه، نی نامه، تاریخ غزنویان، فیض قدس، آرامگاه بابر، عقاب و چند بین اثر دیگر مشهور به جا مانده است.

موصوف با همه زندگی پربهایش با همه عشق و علاقهء که به کشورش داشت در سال ۱۳۶۶ به عمر ۸۲ سالگی در شهر پشاور پاکستان در دیار غربت وفات نمود و در همان جا در نزدیکی مقبره رحمان بابا به خاک سپرده شد.

د فراه، زاibal، باميان او غور راديو

غزنی ولايت د آسياپي هيوادونو د
اسلامي فرهنگ د پايتخت په توګه
وپېژندل شو.

په ليبيا کي د اسلامي هيوادونو د
تعليمى، علمى او فرهنگي همكاريو
سازمان پريکره وکره چي د غزنى بنار
په ۲۰۱۳ ميلادي کال کي د آسياپي
هيوادونو د اسلامي فرهنگ د پايتخت په
توګه وپېژندل شى. د اطلاعاتو او
فرهنگ وزير بناغلي عبدالكريم خرم د
اسيسکو سازمان په غونده کي گدون
کري و. خرگنه يي کره چي د آسياپي
بنارونو د اسلامي فرهنگ د پايتخت په
توګه د غزنى د تاريخي بنارتښيول د
افغانستان د ملت يو ستر ارزښت او
برياليتوب وباله. او زياته يي کره چي د
افغان ملت لپاره يوه ستره آزمونه ده
چي خه ډول دغه ارزښتونه وسائل شى
همدا راز، امنيت او سوله يوه مهمه او
اساسي مساله ده چي باید بېره ورته
پامرنه وشى. د غزنى خلک او
اوسيدونکي باید په دغه برخه کي دولت
سره همکاري وکرى. د اسلامي
هيوادونو او فرهنگي لرغونتiale پام کي
نيولو سره. تاکل شوی ده چي په ذي کال
کي له تولي نړۍ خڅه يو زيات شمير
ګرځنويان خیرونکي او فرهنگ
دوستان غزنی ولايت ته سفر وکري او
بيلاليل سمی يي وګوري، د غزنی
ولايت د اسلامي فرهنگ ثقافت او دعلم
مرکز او زانګو بلل کيري. له دغه
ولايت خڅه په تيره بيا په اسلامي دوره
کي نوميالي فاتحان، شاعران او اديبان
روزل شوی دي.

بقيه ص (۴۸)

خوابگاه کابل يکي از ورزیده ترين قلم
به دستان راديو تلویزیون بود که بيشتر
از چهل سال عمر شانرا وقف عرصه
فرهنگ نمود. وي شخص مهربان،
کارдан، بادرایت، با کفايت و
باهمکاران صميمى و مهربان بود.
مرحوم غياثي در رشته ادبیات و
ژورنالیزم تحصیلات عالی داشت و در
راديو (B.B.C) لندن در رشته تهیه و
برنامه سازی تحصیل نموده بود.

وي مبتکر اکثر برنامه هاي تربیتي،
تعلیمي، آموزشی و فرهنگي در راديو
بود برنامه هاي مسابقه ذهنی، صفحهء
از تاریخ، کورنی ژوند، ارمغان سحر،
ما شنوندگان و برنامه دهقان از کارکرد
های دوران مسوولیت شان در مدیریت
عمومی روزنه راديو بوده و جایزه
جاپان پرایز برنامه دهقان يکي از دست
اوردهای فرامرزی آن مرحومی بود.
مرحوم غياثي در پست هاي مدیریت
عمومی نشرات خارجي، رئيس افغان
اعلانات، رئيس افغانفلم، رئيس ارتباط
خارجه (R.T.A) مصدر خدمات
شایسته گردیدند. در سال (۱۳۷۰)
نظر به زحمات و خدمات شایسته
موصوف بنا به پیشنهاد ریاست عمومی
راديو تلویزیون و منظوری مقام
ریاست دولت حائز لقب کلمند شایسته
فرهنگ گردید. اما با افسوس و دریغ
که اثر مریضی ایکه عاید حال شان
گردید به جاویدانگان پیوسته یاد و
خاطرات آن با ما و همکاران راديو
تلویزیون ملي جاویدانه است.

ان الله و انا اليه راجعون

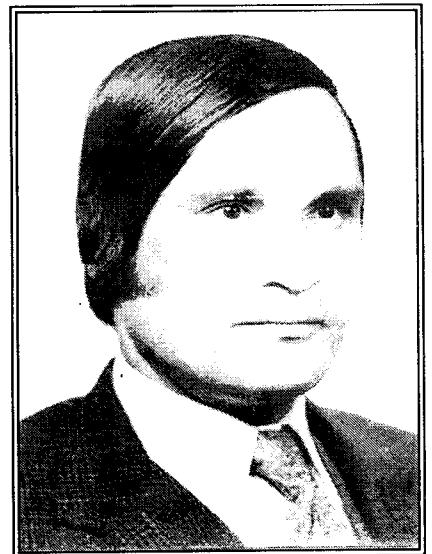
زبان پشتو بود بلکه با سایر زبان ها نيز
أشنايی داشت.

د ملي آرشيف بیا رغونه

د ملي آرشيف د پخوانی ودانی د بیا
رغونی کار به په نزدی راتلونکی کي
پیل شی دغه خبر د اطلاعاتو او
فرهنگ وزير عبدالکريم خرم د ملي
آرشيف الحاقیه ودانی د بنست دبری د
کینوډلو پرمھال وکره. بناغلي
عبدالکريم خرم وویل د ملي آرشيف د
ودانی ترڅنگ الحاقیه ودانی جوروول
يو، مهمه اړتیا ده ددي ودانی په
جوروولو سره به چي په دريو پورونوکي
جوره شي د ملي آرشيف اداري،
تحنیکي او انجنيري خانګي دغه ودانی
ته ولېردول شي او خطې نسخو د
ترميمونو لپاره مناسب خاي په پام کي
نيول شوي دي.

بناغلي خرم ملي آرشيف د افغانستان د
تاریخي خزانی په توګه و باله او زياته
بي کره چي د حضرت عثمان غني
(رض) د خلافت له دوری څخه تر نن
ورخی پوري خطې او ارزښتاك
فرهنگي اثار په کي شته.

کارمندشايسټه راديو تلویزیون ملي

مرحوم عبدالمحمد غياثي فرزند
عبدالغیاث کابلی الاصل مسکونه گذر

مولوی

د (۹۵) د سفید په توګه

لمر

به که ماند
مولوی

مولانا د عشق په تجربه کي خپل
نوم، علمي او ادبی دېدې د شاکردانو
او ستایونکو پنده ذخیره، لوی شهرت
او عزت او هر خه پرینسول او د
اگاهی له ابدي جريان سره وصل
شو. هغه د روح سفير شو، او له
لیدلو خخه ناليدلو ته ورسید. او د
شعر په کاروان کي خمکي ته راغي.
(بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدایها شکایت میکند...)

د روح سفر لرغونی پوهه (اکنکار)
رومی یو له استانیدو خخه گئی. فیل
موری کله چی ذ ترافیکی وات له
سخت گوابن خخه روغ رمت
راوحی، استاذ یی (واه زی) ورته
وایی (رومی پخپل وخت کی د
مستقیم انعکاس په کار کی پوره بر
لاسی وه، تا نن دندی ته د تللو په
لاره کی د مستقیم انعکاس خوند
ولیده).
(۱۴)

ور پسی کله چی مولانا د یوی بلی
مکافی په ترڅ کی د فیل موری د
اگاهی په وراندی را څرګندیری
وایی:

(دروح سفر هدف ساده دی، هغه دا
چی په همدي ژوندانه کی د معنوی
آزادی د تجربی کولو لپاره د فرصت
را مینځته کول...)
(۱۵)

کړي، هغه په دغه عشق کي
سوخي، لولپه کيري او بیزته د نور
او صوت له اقيانوس خخه
راستنېږي او د شعر په لمن کي د
خدای ننداره ېردي او دومره رنګين
باران پر ستری او ستومانه بشريت
اوروي، مولانا د شمس له تجربی
سره ولوټل شو، هغه تول مفاخر او
منصبونه بايلول او دا شبيه یوازي
اقيانوس وه چې د هغه له دریخي را
بهیده، هغه لومرنی سپین خالص
كلمات راوري، هغه له سره جهان،
هستي، لمر، سمندر نوموي، او له
دي کار سره مانا او د کلمو هندسي
کالبوټ یو خای حرکت کوي. زمور
هلي څلی دادي چې مولانا ترجمه
کرو، مور هغه ژوندی تجربه چې له
بي مادي قلمرو خخه راغلی، د ذهن
ماشين ته وراجوو او آسماني جنس
په څمکنيو خاورينو پندو څيزونو
مانا کوو. زمور پېژندنه او مسلکي
پلتنه یو بل مولانا، یو ذهنی مخلوق
راوباسي او د فال نیولو دیوانونه
پري ډکوي.

هر کس از ظن خود شدیار من
از درون من نجست اسرار من
یادا چې:
دل من هر دو جهان گشت و نیابید
مثالش
به که ماند، به که ماند، به که ماند،

(رومي څان هغه (نی) یا شبيلی لیده
چې د خدای پر شوندو ناست دی او
خدای هر رنګه چې غواړي غږوي
بي!)

(بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدایه شکایت میکند
کز نیستان تامرا ببریده اند
در نفیرم مرد وزن نالیده اند
سینه خواهم شرحده شرحده از فراق
تابګویم شرح درد اشتیاق
هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش
من به هر جمعیتی نالان شدم
جفت بد حالان و خوش حالان شدم
هر کس از ظن خود شدیار من
از درون من نجست اسرار من...
(ترپایه ۱۳)

مولانا باید په خپله د هغه له خولی
واوریدل شي. زمور څيرنه، تشریح،
حاشیه لیکنه ډير څله له ذهن خخه را
ولاریري، مولانا چې کوم نی، سیند،
بحر، افتاب... یادوي هغه یې لیدلي
او تجربه کړي، هغه د عشق د
مرغاري په موندلو سره د تولي
هستي او نیستي تجربی ته مخه
وکره، کومي کلمي چې مولانا د
شعر په کالبد کي مور ته پرایښي
هغه یې د لطيفو حواسو له لارې
لیدنه کړي او په خپله یې د صوت د
ستر اقيانوس له عاشق خخه تر لاسه

- دا مو د خدای لپاره دالی ده. خبره پر
مور ده، مور تول سپیخلي
یاستو...^(۲۲))
- او پای هم د شیخ سعدی پر دی بیت:
(آشنايان ره بدین معنی برنده
در سرای خاص بار عام نیست^(۲۳))
- پای
ماخونه:
- ۱- فیل موري میتسو «درپیشگاه استادان اک»
 - ۲- هارولد کلمپ «کودک در سرزمین وحش»
 - ۳- سری هارولد کلمپ «از استاد پرسید جلد ۲۳۷۴) مخ
 - ۴- پال تونیچل «دندان بیر» (۱۷۶) مخ
 - ۵- سری هارولد کلمپ «شاهین ها باز میگرد»
 - ۶- داکتر کریم سروش «قمار عاشقانه»
 - ۷- تادکرامر... «اکنکار حکمت باستانی برای عصر حاضر» ۹۴ او ۸۹ مخونه
 - ۸- ریازار تازر از استاد پرسید جلد ۲
 - ۹- شریعت- کی- سوگمام جلد ۲
 - ۱۰- مایک اوری «زبان سری رویاهای بیداری»
 - ۱۱- فیل موري میتسو «درپیشگاه استادان اک» ۲۸۹ مخ
 - ۱۲- داکتر کریم سروش «قمار عاشقانه» شیرم مخ
 - ۱۳- مثنوی معنی مولانا جلال الدین رومی ددیوان پیل
 - ۱۴- ۱۹ فیل مويي میتسو «درپیشگاه استادان اک» ۲۸۷ او ۲۸۸ مخونه
 - ۱۵- مولوی «مثنوی معنی» دفتر سوم
 - ۱۶- مولانا جلال الدین رومی «مثنوی معنی» لومری مخ
 - ۱۷- استادان شکفت انگیز اک - واه زی مخ
 - ۱۸- دیوان سعدی

آواز- شماره ۴-۳- سال ۱۳۸۶

ترخ کی د زوکری او مرگ له
ستونی تیریزی او را تیریزی او د
خان پیژندنی او خدای پیژندنی له
تجربو سره د خدای د همکار او
خدمتگار په توګه خپل آسمانی هیواد
ته بیرته ستیریز.

(از جمادی مردم و نامی شدم
و ز نما مردم به حیوان بر زدم
مردم از حیوانی و آدم شدم
پس چه ترسم کی ز مردن کم شوم
حملله دیگر بمیرم از بشر
تا برآرم از ملائک پر و سر
بار دیگر از ملک قربان شوم
آنچه اندر وهم ناید آن شوم^(۲۰))
اکنکار فرد مسؤول موجود گنی چی
د عشق کولو له لاري یې د روح
سپین گربت راوی بنیزی او له مادی
نری خپل (نو) پری کوی او د الهی
نور او صوت ژوندی مظہر گرخی.
او دغی پوری ته هغه وخت فرد
رسیزی چی د ابدیت شبیلی شي.

(بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدایها شکایت میکند

کز نیستان تامرا ببریده اند
در نفیرم مردو زن نالیده اند
او: هر کسی کاو دور ماند از اصل
خویش
باز جوید روزگار وصل خویش
ترپایه^(۲۱)

د روح سفر لرغونی پوهه خدای
عاشق گنی، د عشق اقیانوس ته
یوازی په عاشقانه اراده او تلوسه ور
الوتلای شو، او سری باید په خپلو
کرو ورو کی عاشق شی ترخو
عشق ووینی، عشق واوری، او
عشق یې بستر شي.

د نیوزیلاند او سیدونکی (وایول) د
مکافی په ترخ کی دغه کلمی په
خپل زره کی وینی:
(... عشق د هر خه کلی (کنجی) ده.
مور چې یو له بله سره مینه کوو نو

مولانا د هغو وگرو تجربو ته اشاره
کوی چې د دینمنانو په کلابندی کی
ناخاپه تري تم شوي او په بنه بیر
ليري واتن کی لیدل شوي، یا د
شمس په خیر دتل لپاره محو شوي...
واه زی فیل موري ته وايی چې هغه
د تکر په وخت کی د مولانا لخوا د
مستقیم انعکاس له لاري ژغورل
شوي. او رومي ورته رنا اچوی چې
(مستقیم انعکاس فردی مهارت دی،
دا د روح سفر یوه بیلگه ده چې د
جسم او معنوی کالبوبت د جلاکیدلو
سبب گرخی.^(۲۲))

د اکنکار په مکتب کی د روح سفر د
فردی روح د ژغورنی او خدایی
هیواد ته د هغه بیرته ستینيلو اساسی
چاره بلل کيری. د روح سفر او
مستقیم انعکاس تفاوت په دی کی دی
چې (د روح په سفر کی ستا پاملرنه
له مادی کالبوبت خخه یوه بل درونی
کالبوبت ته لیردول کيری^(۲۳)) خو په
مستقیم انعکاس کی یوازی معنوی
کالبوبت له فزيکي کالبوبت خخه
جلکيری.

مولانا تینکار کوی چې د روح سفر
هدف یوازی او یوازی د معنوی
ازادی د چاری آسانه کول دی، نه
خودپرستی او د نفس راضی کول!
(دا یوازی روح دی چې په یوه
وخت کی د هر خه په هکله کی
مطلقه پوهه ترلاسه کوی... کله چې
روح غواړي و پوهه یوازی خپله
پاملرنه هغه خواته اړوی او نیبا په
آسانی سره پوهه یزدی^(۲۴)).

مولانا په پای کی د معنویت دغه
شاگرد ته وايی (ما مثنوی خپله
معاصرینو ته لیکی^(۲۵)).

پایله:

اکنکار روح تر نولو زور عمری
خالص فردی موجود گنی چې د خه
باندی اته میلیونو فزيکي کلونو په

موسیقی می‌خواهد نمایش گردید

و هم درک

فرهاد

استاد مهوش: بسیار خوب من در حدمتم.
با سپاس می خواهم در ولهء نخست
بپرسم که تعریف شما از موسیقی چیست و
با چه دید مفهومی به این مقوله می نگرید؟
استاد مهوش: به نظر من هنر به صورت
مجموعی تعریف ناپذیر است؛ زیرا
تعریف محدوده ای است که هنر را
(تحریف) می کند، و اتکا بر مقوله
تعریف، نوعی محدوده آفرینی در برابر
هنر است. وقتی که برای نخستین بار با
همچو سوالی رو به رو شدم، همان بیت
معروف خداوند گار بلخ، جلال الدین
محمد، به یاد آمد که گفته است:

"گر بریزی بحر را در کوزه یی
چند گنج قسمت یک روزه یی"

و به استناد از قول معروف، هنر بحری
است که در کوزه تعریف و تعابیر نمی
گنجد؛ مثل آسمان بی پهناست و هر کجا
بروی بر فراز سر ماست.

می ریزد، بزرگیش را می فهمی و از ته
دل به وی آفرین می گویی. با توجه بر
همین پنداشت و (برای فهم بیشتر دید گاه
های استاد در باره هنر موسیقی) گپ و
گفتی را با وی انجام داده ایم که پیشکش
می گردد:
استاد سلام؟

استاد مهوش: شما سلامت باشید.
روزهای تان آبی آبی و لحظه های تان
آفتابی باشد.

ایا از سفر تان به افغانستان راضی هستید؟
استاد مهوش: بلى و بسیار روزهای خوش
و خاطرات فراموش ناشدنی از مردم
عزیز و سرزمین سترگم داشتم و دارم.

استاد گرامی، اگر اجزه بدھید، می خواهم
از پراگنده گی در پرسش ها جلو گیری
شود و گفت و شنود ما صرف در حوزه
هنر موسیقی و دید گاه های شما در این
زمینه اختصاص بیاید؟

گپ هایی از شهبانوی موسیقی کشور
استاد مهوش:
وقتی صدایش را می شنی، احساس می
کنی چیزی زیر پوستت می دود، چیزی
در اندر و نت به صدا در می آید، طنین این
صدا را با خوت لمس نموده و در رگ
هایت حسش می کنی. هنگامی که می
خواند:

در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم
به آن امید دهم جان که خاک کوی تو باشم
عطیر صدایش روی گلدان احساست می
شکدد، آن گاه به این دریافت ژرف می
رسی که صدای ناب و آواز خوش، عطیه
ایست از جنس موهبت الهی که به هر کس
و هر آدمی داده نمی شود...

بی تردید این صدا، صدای (شهبانوی
موسیقی) کشور، استاد فریده مهوش
است. هرگاه که استاد گلو صاف می کند و
از آبشار شفاف صدایش، ترانه و ترجم فرو

جناب استاد می خواهم با این دیدگاه مثالی را در عرصه موسیقی بیاورید و....

استاد مهوش: (پوزش می خواهم که حرف تان قطع شد) ببینید، موسیقی به یک تعبیر، مجموعه بی از «سُر، لی و تال» است و این سه عنصر ساختاری، شکل دهنده راگ ها و راگنی های برگرفته از متن راگ های مختلف است. اگر موسیقی را به طور یکسویه تنها مجموعه بی از سُر تعریف کنید، لی از تعریف باز می ماند و اگر تنها آن را هنر «سُر و لی» تعریف نمایید، «تال» که بخش مهم و سازنده موسیقی است از تعریف بیرون می ماند. بنابرین موسیقی به هیچ وجه محدوده تعریف را نمی پذیرد و مانند اسمان خداوند(ج) بی انتهایست.... در هر جا بر وی هست و در هر احساسی، ذوقی برای شنیدن آن موجود است.

از دید شما آیا موسیقی از جنس مقوله های حسی است یا درکی، به زبان ساده تر، ایا موسیقی بیشتر درک می شود و یا حس؟

استاد مهوش: به نظر من موسیقی دو مرحله دارد: یکی درکی و دیگری هم حسی. در یک مرحله می تواند قابل درک و فهم باشد و در مرحله دیگر می تواند قابل حس شود؛ اما با این تأکید که چون موسیقی علاوه بر حبهء علمی بودنش، بیشتر با سلیقه و ذوق آدمی سروکار دارد، قدرت حسی ان، برتر از مرحله درکی و فهمیانی ان است.

می خواهم این مساله را بیشتر کالبد شکافی کنید و در این زمینه، مثال کوچکی بدھید؟

استاد مهوش: مرحله درکی زمانی در عرصه موسیقی به وجود می آید که امیزش موسیقی با شعر صورت می گیرد. به گونه مثال و وقتی که رمزمه می کنیم: بشنو از نی چون حکایت می کند

از جدایی هاشکایت می کند
(استاد با او از جوانانه اش این بیت را زمزمه می کند) این امیزش شعر با موسیقی، افزون بر مرحله حسی بودن، مرحله درکی را نیز در ذهن شنونده تداعی می کند و موسیقی، چاشنی برای تاثیرگذاری بیشتر شعر در مرحله درکی ان می شود.

اما وقتی شما صدای (آ، آ، آ) و یا «سرگمی» را از حنجره تان بیرون می کشید، این «آ» و «سرگم» به خودی خود

مایه مبارکات و افتخار است. هنر منحصر به فرد، گروه، قوم و یا ملت خاصی نیست. از دید من هر اوازخوان و هنرمندی، مخاطبان و علاقمندان ویژه خود را دارد. هیچ کس، همه کس نیست، هر کس با خودش و برای مخاطبانش مطرح است. مهم این است که هر که علاقمند خاص خود را دارد.

- وضعیت کنونی موسیقی کشور را چگونه یافته اید؟

- استاد مهوش: مثل هر بخش زنده گی، هنر موسیقی نیز متاثر از تحولات سه دهه اخیر بوده است؛ اما چیزی که برایم در پنهان موسیقی افغانستان نوید بخش است، حضور چهره های جدید در عرصه موسیقی است. جوانان امروز، با پشتکار بسیار به هنر موسیقی رو اورده اند؛ اما چیزی که می تواند مکمل این یادگیری و پشتکار باشد، ریاضت و تحمل مشقات زیاد در این زمینه است؛ زیرا افزون برداشتن ذوق، تحمل مشکلات و فایق آمدن بر نامایمات، پیروزی دیگری در عرصه فراگیری موسیقی، پنداشته می شود.

برای رشد و گسترش هنر موسیقی، چه طرح ویژه بی را پیشنهاد می کنید؟

استاد مهوش: اتکا بر ارزش های هنر اصیل موسیقی کشور و توجه به معرفی این هنر اصیل در پنج قاره جهان، یکی از پیشنهادات من است.

جناب استاد در پایان گفتگو به عنوان پایان خوب، می خواهم غزلی را زمزمه کنید؟ استاد، حنجره اش را صاف می کند و با صدای گرمش آرام می خواند:

گفتی غزل بگو، چه بگویم؟ مجال کو؟
شیرین من، برای غزل شور و حال کو؟
پر میزند دلم به هموای غزل، ولی
گیرم هوای پر زدنم هست، بال کو
گیرم به فال نیک بگیرم بهار را
چشم و دلی برای تماشا و فال کو؟
تقویم چهار فصل دلم را ورق زدم
آن برگهای سبز سرآغاز سال کو؟
رفتیم و پرسش دل ما بی جواب ماند
حال سوال و حوصله قیل و قال کو؟"

سپاس فراوان از شما استاد!

استاد مهوش: از شما هم تشکر به پایان آمد این دفتر حکایت هم چنان باقی.

مفهوم درکی ویژه را از لحاظ معنایی و فهمایی ارائه نمی دهد؛ ولی بر عکس، حس عجیبی را در وجودتان بیدار می کند و در ذهن و روان شما تاثیر می گذارد.

با توجه به همین مساله است که هنر موسیقی، در یک مرحله، زمینه درکی پیدا می کند و در مرحله بعدتر، حسی می شود.

- به کدام راگ ها بیشتر علاقه دارید؟

- استاد مهوش: راگ {درباری، یمن و بیروی} را به خاطر عظمت بی همتایش بسیار دوست دارم؛ ولی از جمله راگ های تراژیدی به {سونی، شیوار، نجی و بیرو} علاقه وافر دارم.

- چرا به راگ های تراژیدی دلچسپی خاصی دارید، آیا می تواند عامل مشخصی داشته باشد؟

د افغانستان ملي راديو

به په توله نړۍ کي

د افغانستان ملي راديو د هیواد یواخینې ملي راديو د چې د ۷۰ کلن خپرنيزی مخینې په لولو سره زیات شمیر اوږیدونکي او بې شمیره خلک په تیره بیا د افغانستان په ولايتونو کي زیات مینه وال او اوږیدونکي لري.

راديو یواخینې دستگاهه د چې خلک کولای شي له هغه څخه په ديره آسانه او ارزانه توګه استفاده وکړي او د هیواد د مهمو پیسو او تولنیز، ادبی، اقتصادي، ذوقی او نورو برخو په هکله د راديو د څېو څخه خپروني واوري.

په دی وروستیو کي د افغانستان ملي راديو لارښونکي پلاوی او کارکونکي په دی هڅه او هاند دی چې خپروني له پخوا شخه با کیفیته او حینې نوی خپروني منځته راوري ترڅو هیوادوال وکولای شي له ملي راديو څخه په سمه توګه ګټه واخلي، په دی هکله مو وغونېتل چې د راديو افغانستان د رئیس بشاغلي عبدالغنى مدقق سره دخپرونو په هکله خبری ولرو. نوموری څومیاشتی کېږي چې د افغانستان ملي راديو د رئیس په توګه وناکل شو او په دی لنډي مودی کي بي د یادونی ور او ګټور کارونه ترسره کري دی.

پوبنتنه: بشاغلي مدقق که تاسی مهربانی وکړي د افغانستان ملي راديو د خپرونو د بهير په هکله یو خه معلومات راکړي؟

خواب: راديو افغانستان بوه ملي راديو د او په هیواد کي د دير ارزښت خاوندې د څرنګه چې افغانستان ګن قومی هیواد دی نو باید د تولو مليتونو ذوق، سلیقې، غوبنتنی او د هر یو په ژبو خپروني ولرو. مونږ تر زیاته حده دغه تکي ته پاملننه کوو. په لومړی سر کي د راديو افغانستان او راديو کابل خپروني چې په لنډه وقفي سره بي ګډ نشرات درلولد، سره بیل او په جلا فريکونسيو سره يعني د راديو افغانستان خپروني د سهار له پنخو تر دولس بجو د شبې او د راديو کابل خپروني د سهار له اوو څخه تر اتو بجو د شبې خپروني لري.

دا باید وویل شي د افغانستان په تولو ولايتونو کي رپوت ورکونکي تاکل شوی دی چې هر ورڅ خپرونه او مهم رپوتنونه برابر او د راديو افغانستان څخه یې خپروو. همدارنګه د خپرونو خینې زیګنالونه چې په بهرنې موسیقې خپریدل تول مو په هیوادنې او افغانی موسیقې ثبت کړل. او خینو خپرونو د خپریدلو هڅه مو په ژوندی یا مستقیم دول وکړه لکه د خلکو غر

د اور په دلولو وړوړي

ل : احمدزی

(صدای مردم) په اوونی کي دری څلی خپریده اوس د اوونی په شپرو ورخو کي په ژوندی توګه خپریري. بله خپرونه د سه شنبه په ورڅ د لسو تر یولسو بجو د سهار په مستقیم دول خپریري، په دغه خپرونه کي دولنۍ چارواکو ته بلنه ورکول کېږي چې سندیو ټه راشی او د اوږیدونکو پوښتنو ته خوابونه ووایي. تر اوسمه پوری د برق، د لوګر ولايت د مسو د کان په هکله او خینې نور مهمو موضوعاتو باندي خبری او بحثونه تر سره شوی. همدارنګه د یکشنبې په مازديګر د پنخو تر شپرو بجو پوری (نشست هفتنه) خپروني په نوم خپریري چې د هیواد په بیلابیلو مسالو په هکله خبری کېږي دغه تولی خپروني د افغانستان ملي راديو د اطلاعاتو د ادارې لخوا څخه خپریري.

خینې نوری خپروني لکه (میراث های ګرانبهای) چې د هیواد په بیلا بیل تاریخي آثار پېړنډل دی د هیواد د تاریخي آثارو په هکله خیرنۍ او د تاریخي ارزښت په هکله راتول شوی معلومات او د هماګه د سیمې له خلکو سره مرکي په دی اړه چې د کیسي په دول څرګندونی کوي په پروګرام کي نشر کېږي. او خینې نوری خپروني دی چې په نزدی راتلونکي کي به د راديو څخه خپری شي.

د راديو کابل ادارې لخوا خینې خپروني هم په ژوندی توګه خپریري لکه: غرمه مونیکمرغه، ترانه ها و سخن ها، حرف خوش آهنګ خوش خپروني دي.

پوبنتنه: لکه څرنګه چې اوریدل کېږي د هیواد د خصوصي او آزادو راديوګانو له څېو او خپرونو څخه دېرلېر دېنې مسالو ته توجه شوی ده

تاسی کومې خاصی خپروني په دی هکله نړی؟

خواب: په راديو افغانستان کي یوه اداره د دېنې مسالو په هکله

ستونزی چي لري ورته خواب له کورني کار پوه له خوا څوایپري.
د کورني هغه ستونزی چي په خينو چاروکي بي لري تر وسى
پوري له منځه وري.

د کورني ژوند بوه خپرونه چي د بشو د تاو تريخوالی په هکله
برابره شوي وه د (صدا و سيما) ايران رadio په بلنه رادعوت شوي
وه. په نوموري فستيوال کي شپرو ديرشو هيادونو د رadioګانو
استازيو ګدون درلود. او په دې فستيوال کي د کورني ژوند خپرونه
ته دريمه درجه مدار او تحسين نامه ورکړل شوه چي دا لویه لاسه
ته راونه د افغانستان ملي رadio په ده.

پونته: په راتلونکي کي تاسي خه نوي نشراتي پلان په پام کي
لري؟

خواب: په بهرنيو ژبو به په نژدي راتلونکي کي په خپرونه پيل
شي، لموري د انگليسي ژبي او بيا به دردو او نورو نريوالو ژبو.
د رadio افغانستان تول کارونکو په دې هڅه او هاند دې چي
خپرونه له پخوا خڅه لا بنې لاسته راونه ولري او زيات شمير
اوريدونکي را جلب او جذب کري په دې اساس زمونږ
پروديوسرانو او دايركترانو ته د ډو سالم رقابت بلنه ورکړه تر خو
هغه خپرونه چي دير اوريدونکي او دير بنه او جامع مطالب ولري
نوموروته جايزي او تحسين نامي په پام کي نيولى دي.

دا بايد وویل شي چي د افغانستان ملي رadio خه د پاسه اویا کلنے
مخينه لري چي بی خپل هویت په تولنه کي تشیت کري او زيات
شمير اوريدنکي لري نوموري یوه ملي رadio ده نو په دې اساس تر
څلپي وسی پوري غواړو هغه خپرونه چي د رadio له څپو خڅه
خپريزی د خلکو خوبني شي. خيني ستونزی شته او هغه لر معاش،
چي د آزادو او خصوصي رadioګانو په پرتله کارونکو ته ورکول
کيري بيا هم نوموري زيار ياسى چي خپرونه بنه او د محتوه له
پلوه غني وي. په نژدي راتلونکي کي به زمور خپرونه په ټوله
ارویا او امریکا کي د اوریدولو وروي.

امیر جليل و نسرین امرخیل

خانګري شوي ده چي د اسلامي معارفو په نوم ده هره ورڅه
سهار له پنحو خڅه تر شپرو بجو پوري د قرانکريم تلاوت، ترجمه
او تفسير شريف سره نشر ته سپاري او پنځه وخته د لمانځه آذان
خپرو، ديني مواعظی هر ورڅه خپريزی او په پام کي ده چي یوه
دينی عالم ته بلنه ورکړو ترڅو د تيلفونی اريکو په ترڅه کي
اوريدونکي پونته وکري او دينی عالم نوموروته خواب وواني
انشا الله دغه خپرونه په نېردي راتلونکي کي برابره شي. د روزې په
میاشت کي دشپی له درې بجو خڅه د سهار تر شپرو بجو د پوري
د قرانکريم تلاوت، ترجمه او تفسير شريف او ديني مواعظی
خپريزی.

پونته: کوچنيان چي د هیواد د سبا ورڅي خوانان دی او د هیواد
سمسورتیا او ابادی د هغوي په زيار پوري ترلی ده که تاسي
مهربانی وکري او ووایي چي د نومورو په هکله موڅه خپرونه او
وراندې زونه لري؟

خواب کوچنيان په ربنتیا سره د سبا ورڅي غښتلی خوانان چي
هیواد هغوي ته ارتیا لري، مونږ دير بنه او بنوونیز، تفريحي
مطلوب په پڅلوا پروګرامونو کي هغوي ته وراندی کوو چي دغه
خپرونه د روزنى د اداري لخوا وراندی کيږي همداراز خيني ترانى
د کوچنيانو لپاره برابري او کمپیوټر شوي ده چي د رadio له څپو
څخه خپريزی. مونږ غواړو چي د کوچنيانو خپرونه له کلیشه بې
حالت خڅه وباسو او دغه خپرونه د کوچنيانو په خوبنه وویل شي،
خرنګه چي د کوچنيانو د ورڅي په مناسبت د رadio افغانستان تولي
خپرونه د نومورو لخوا اوريدنکو ته وراندی شوي.

پونته: په دې وروستيو کي کورني ژوند خپرونه ته جايزيه
ورکري شوي ده د هغى په هکله کي لوستونکو ته معلومات
ورکري؟

خواب: د کورني ژوند خپرونه یو له ديرو بنو او سابقه لرونکي
خپرونه څخه ده چي دير زيات اوريدونکي لري. دغه خپرونه د
روزنې اداري له خوا چمنو کيږي هره ورڅه پرته له جمعي او
رخصتیو ورڅو خڅه د پنځښې په ورڅه په ژوندی توګه نشر کيږي
کورني او اوريدونکو د تيلفونی اريکو په ترڅه کي هغوي کورني

عبدالغفور رشیدی مدیر اداره روزنه

نوشته: شمس راد

گوینده گی چیست

و گوینده خوب کیست؟

پیام درست و صحیح میباشد گوینده گان و نطاقان میباشند. که آنان وظایف بس سترگ و عمدہ ملی را به عهده دارند.

پس گوینده کیست و گویندگی چیست؟ از نگاه مسلک رادیو ژورنالیزم گوینده گان و نطاقان اشخاصی اند که مطالب مختلف برنامه ها را در رادیو و تلویزیون بخوانش میگیرند، که در انتقال پیام صحیح، درست و قایم کردن افهام و تفہیم نقش بس بزرگی را دارا میباشد.

بنا گوینده گی یا نطاقی یک مهارت اظری و فن است که گوینده نقش تعین کننده را در ایجاد ارتباط و انتقال پیام به مخاطب ایفا میکند.

همچنان که جهان امروز در توسعه و انکشاف میباشد. ارتباطات و وسائل جمعی نیز انکشاف بیشتر نموده که به همین منوال فن گویندگی نیز مسیر پیشرفت را می پیماید و نحوه گوینده گی و تنوع و جذاب شدن این فن نیز در حال توسعه است.

لذا از نگاه فنی و اصول لازمه گوینده گی بهتر هنری قرار ذیل میباشد:

- گوینده گان باید دارای صدای گیرا، جذاب، مکروفونیک، تسلط بر زبان نوشتار، گفتار و سایر مهارت های کلامی باشند.

این یک امر مسلم است که در هر کشور رسانه های جمعی بر تمام ارکان جامعه از تاثیری چشمگیری برخودار بوده و پیامد آن از جهات شخصی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، روانی، اخلاقی، زیبا شناسی وغیره آنچنان بر جسته میباشد که هیچ گوشه یا زندگانی انسانی را دست نخورده و به حال خودش باقی نگذاشته و رها نمیکنند.

علماء و دانشمندان بدین عقیده اند که به وسیله رسانه ها سطح فرهنگ و آگاهی همگانی افزایش می یابد و این آگاهی و ارتقای فرهنگی عمدتاً باعث توسعه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نهایتاً توسعه وحدت ملی میگردد.

در جمله این رسانه ها رادیو و تلویزیون به حیث یگانه رسانه سمعی و بصری از ارزش و اهمیت ویژه برخوردار است که این ارزش در کشورهای عقب نگهداشته شده خیلی ها محسوس و مشهود میباشد.

در کشور ما نیز اهمیت این دو رسانه نیز بیشتر محسوس بوده و نقش آن ها در توسعه و انکشاف هر چه بیشتر فرهنگ، زبان و میراث های فرهنگی، تاریخی و تغییر کردار، خلق و خوی مردم که متسافانه اکثریت مردم ما از نعمت سواد محروم اند نظر به سایر رسانه های نوشتاری و اخباری بارزتر و مهمتر میباشد.

لذا در رادیو و تلویزیون یگانه عنصر مهم که حامل انتقال

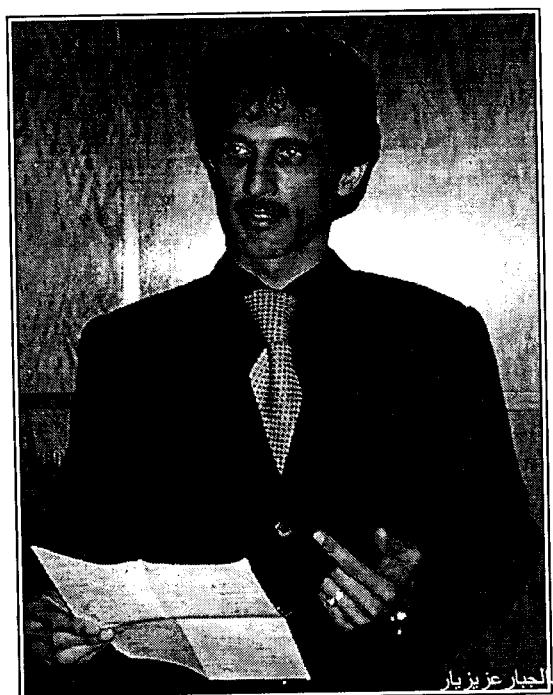
های اشتراک کننده گان نرود بلکه با جرات و دقت جواب شو خی کننده و سوال کننده را بدهد.

و یکی از زیباترین و مهمترین نحوه دیگر گویندگی (دکلمه) اشعار است که خواندن آن مستلزم آواز جذاب، دلنشیں دلکثاتور بوده و از ذوق هنری قریحه شعری داشته و اشعار عرفانی، حماسی، رزمی، عشقی را بداند و هر کدام آنرا مطابق احساس شاعر دکلمه نماید.

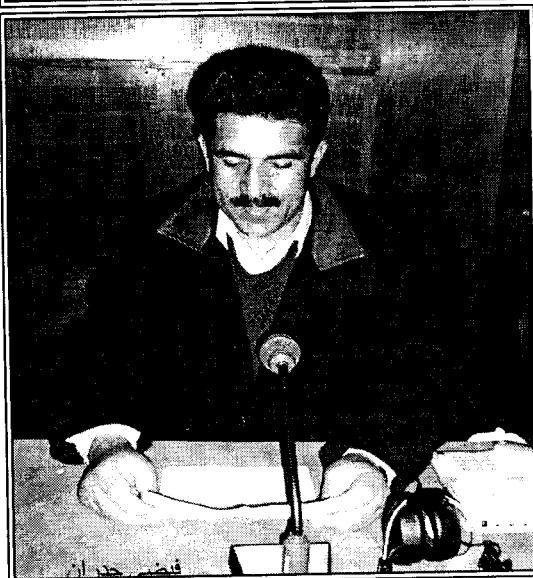
دلکثاتور باید از اساسات شعری آگاهی داشته با شاعران و آثار شان آگاهی داشته باشد در صورت امکانات با شاعران از نزدیک در تماس باشد. گویندگی در رادیو با حس شنوایی سروکار دارد. زیرا گویندگی شنونده گان را با خود دارد. ناگفته نباید گذشت که تقیید در گویندگی جایز نبوده و این امر روح تجدد و تجسس را در گویندگان می خشکاند.

چون گویندگی به کلمات و جملات روح دادن و جاندادن است لذا مستلزم استعداد و زحمتکشی است. گویندگی کلمات و جملات زیبا «هنر» است پس میتوان گویندگی را هنرمند نیز نامید. و گفته می شود که :

: «بخوان، باز بخوان و مطالعه کن، باز هم مطالعه کن تا شوی گویندگی موفق».

جیار عزیزیار

فاضل همدان

سید فرید حسینی

- دسترسی عام و تام به فصاحت، بلاغت و اصول دستوری زبان را داشته باشد.
- دارای معلومات آفاقی و همیشه با مطالعه باشد.

- اشخاص مهم سیاسی، فرهنگی، علمی و هنری را بشناسند و به اثر مشهور تاریخی و فرهنگی بلدیت داشته باشد.

- به یکی از زبان های زنده جهانی آشنایی داشته و قادر، سرعت خواندن مطالب گوناگون را باید دارا باشد.

- گویندگان تلویزیون علاوه از صدای گیرا و جذاب، باید دارای قیافه و چهره زیبا باشد البته موارد دیگری نیز در زمینه گویندگی و نطقی موجود است که ذکر همه آنها باعث درازی کلام خواهد شد.

- مهمترین گویندگی، ظاهر شدن در روی ستیز، رویارویی است که در نتیجه گویندگی با شنونده گان و بیننده گان به صورت مستقیم و رویارویی در تماس و ارتباط میباشد در این صورت اولین کار گویندگی آنست که باید خود را از موضوع محفل و موقعیت و اشتراک اشخاص مختلف آگاه سازد و بعدا در این گونه مجالس و محافل خیلی با جرات باشد و زیر تاثیر سوالات و شو خی

عزیز الله اربافر

ویژه گی های مدیران رسانه ها

برخی به گونه اتفاقی و برنامه ریزی ناشده گام می گذارند. برخی فقط شجاعت دارند؛ و در تصمیم گیری ها به اقداماتی شجاعانه متولّ می شوند. بعضی جبون هستند، اما گاه در فعالیت های مدیریتی دل به دریا می زنند.

افراد را از این جهت می توان به محافظه کاران، میانه روان و نتندروان نیز تقسیم بندی کرد. اما از لحاظ مدیریتی اعتماد به نفس حالتی است، که مدیر نسبت به پذیرش برتری های نظری و عملی خود را توسط زیر دستان اش وقوف می یابد. و از طرف دیگر ضمن آگاهی از میزان دانایی و توانایی خویش و محاسبه دقیق منابع قابل دسترس؛ چیزی را می گوید، که به اجراء آن قادر باشد. اعتماد به نفس مضاف بر مایه های درونی و ذاتی، از طریق داشتن اطلاعات و معلومات لازم در رابطه به ماهیت و انتخاب راه های درست انجام کار به وجود می اید. داشتن اعتماد به نفس برای مدیران رسانه از این بابت نیز مهم است، که آنها در اکثر موارد و موقع به اتخاذ تصامیم دشوار و چند پهلو مبادرت می ورزند. در صورت نبود چنین ویژگی؛ فرآیند تصمیم گیری نه تنها مشکل، بلکه در بسا اوقات غیر ممکن می شود.

۱-۹- جهانگرایی: انقلاب الکترونیک در عرصه رسانه ها و تسريع آن در دیگر زمینه های ارتباطات انسانی، جهان ما را به یک «زیست بومی» کوچک مبدل کرده است. طوریکه امروز افراد متعلق به جوامع و فرهنگ های گوناگون به انسانی با یکدیگر رابطه برقرار می کنند. از رخداد ها و جریان های یکدیگر اطلاع می یابند؛ علایق و هنجارهای زندگی و داشته های فکری شان را تبادله می کنند؛ و سر انجام در معرض تاثیرگذاری و تاثیر پذیری متقابل قرار می گیرند. در چنین وضعیتی مدیر رسانه نمی تواند در حلقه تنگ ملی گرایی و سنت های بومی محصور بماند. حضور در

میدان کارزار رسانه؛ مستلزم شناخت قواعد بازی و ساز و کار رسانه های بزرگ در سطح جهان است. در این صورت مدیر رسانه های داخلی نظیر رادیو و تلویزیون هایی که علاوه بر پوشش درونمرزی دارای پوشش برونمرزی نیز هستند؛ برای کسب مخاطبان بیرونی و اطلاع رسانی گسترده از اوضاع کشورهای گوناگون، بایستی در راهبرد ها و برنامه ریزی های خود جهانی فکر کنند. و ملتفت باشند، که در شرایط (جهان اطلاعاتی) پنهان شدن در زیر لایه های تفکر و اندیشه محلی؛ و پنهان بردن به گوشه های انزوا؛ هرگز مقدور و ممکن نیست. مگر اینکه انسان با پای خویش از صحنه فعل و پر هیاهوی زندگی امروزی خارج شود.

۱-۱۰- مشاوره و مشارکت: مدیر رسانه هر قدر هم بر فرآیند اجراء کار و امور مربوط به خویش تسلط داشته باشد؛ باز هم به رایزنی و مشوره با دیگران نیاز دارد. چون یک فرد به هیچ وجه نمی تواند بالای تمام شئون و تخصص هایی که در یک سازمان رسانه کاربرد دارد؛ احاطه داشته باشد. بنا مشوره همچون چراغ راه، مدیر را از افتادن در پرتگاه های مسیر پر پیچ مدیریتی حفاظت می کند.

از طرف دیگر با ترویج فرهنگ مشارکتی در سازمان توسط مدیران ارشد از یک جهت اعضا با نهاد مربوط خویش احساس خودمانی میکنند. و از جانب دیگر مشارکت در خصوص تصمیم گیری ها و انجام فعالیت های گروهی کم از کم از لحاظ ذهنی مسؤولیت ناشی از تصامیم اتخاذ شده را بین مدیران و کارکنان تقسیم میکند. به عباره دیگر از طریق مشارکت عقلی و عملی تعداد بیشتری از افراد، کار ها به گونه بهتری سامان می یابند؛ و برآیند نهایی تولید قناعت بخش خواهد بود. اعتقاد به

در همه حال در نظر گرفته شود. تنبیه نباید بیشتر از اشتباهاتی باشد، که توسط کارمندان صورت می‌گیرد. همین طور پاداش بیشتر باید به کارمندان و کارکنانی پرداخته شود، که با ابتکار، خلاقیت و نوآوری، کیفیت تولید را بالا میبرند؛ و از این طریق به اعتبار و مخاطب پذیری مزید رسانه می‌افزایند. مضاف بر این کسانی که فشار کار بیشتری را تحمل میکنند؛ و یا جهت دریافت و ارائه سریع گزارش تازه ترین رویدادها، خطراتی را متفقی میشوند؛ بایستی از پاداش و حقوق متفاوت برخوردار شوند.

۱-۱۴- انعطاف پذیری: مدیران رسانه الزاماً در برابر موج نوگرایی و تحولات جدید انعطاف پذیری بیشتری دارند. بسیاری از افراد در جهت حفظ وضع موجود و استمرار عادات گذشته مقاومت میکنند. اما گرایش به پدیده های تازه، قاعده شکنی و عادت زدایی در راستای روز آمد شدن محصولات و خدمات رسانه امر حتمی است. زیرا رسانه های گروهی عمدتاً با علم روز و جریان های جدید سروکار دارند. از جهت دیگر انعطاف پذیری مدیر ناظر بر این امر است، که ظرفیت و آمادگی سازگاری با شرایط و حالات گوناگون را داشته باشند.

همچنان مدیران رسانه باید در برابر اعمال سطوح پایین در موارد لازم از انعطاف و نرمش کار گرفته و با فعالیت های مفید و مؤثر آنها، کنار بیایند. «مدیران سخت» و انعطاف ناپذیر اکثراً به بن بست می‌رسند.

۱-۱۵- وجdan محوري: وجدان؛ داور درونی است، که اعمال منفی و مثبت انسان را از هم تفکیک میکند. وجدان در واقع نوعی نظام خود کنترولی در وجود انسان است، که او را از فساد و تبهکاری، خود خواهی و میل افراطی به شهوات و اقتدارگرایی باز میدارد. مدیرانی که بر دستایر وجدان اهمیت میدهند؛ همکاران خود را نیز در این جهت تشویق می‌نمایند؛ بدون اعمال نظارت شدید و آشکار به نتایج مطلوبی دست میابند. کارگریزی، تنبیه و تقلب در حوزه مدیریتی آنها به حداقل میرسد. انگیزه های انجام وظایف محله و اجراء به موقع کار در میان کارمندان مربوط آنها از دیدار میابد.

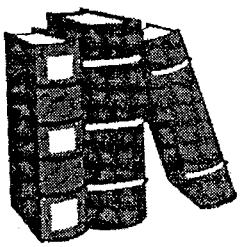
مشاوره و دخالت دادن دیگران در امور رسانه های گروهی، از مهمترین شاخص های مدیران این نهاد ها به شمار میرود.

۱-۱۶- تعصب گریزی: رسانه با تعصب و علّه گرایی سازگار نیست. چون رسانه های گروهی از جدید ترین پدیده های جهان معاصر اند، تعلق به دلبلوگی های کوچک، برتری جویی های نژادی، قومی، جنسی و هر نوع تغیر و اعمال تبعیض آمیز را چه در درون سازمان چه در بیرون سازمان برنمی تابند.

مدیران رسانه الزاماً با تمام اعضای سازمان از لحاظ انسانی به صورت یکسان و همگون برخورد نمایند. و با دسته های گوناگون پیام گیرنده گان و مخاطبان نیز بایستی با چنین روشهای ارتباط برقرار کنند.

۱-۱۷- الگوی دیگران: کارکنان و کارمندان یک نهاد علاقه دارند در پیشبرد زندگی شغلی و شخصی خویش الگوهایی را برای پیروی انتخاب کنند. این ویژگی ممکن است در مورد بسیاری از افراد انسانی نیز صدق کند؛ اما تفاوت آن با الگو سازی و الگو برداری در درون سازمان این است، که در سازمان این امر میتواند؛ تاثیرات مهم را در زمینه مناسبات درونی و سر انجام موقفيت و عدم موقفيت آن بر جای بگذارد. اما الگو برداری در بیرون چون در درون یک نظام ساختارمند و کاملاً به سلسله مراتبی صورت نمی گیرد؛ تاثیرات محدودی بر جای می گذارد. در هر حال الگو شدن برای دیگران، زمینه ها و ظرفیت های ذاتی و تخصصی؛ آگاهی ها، رفتارها و ظرافت های خاصی می طلبد، که تجمع همه آنها در وجود یک فرد به ندرت یافته می شود. مدیران رسانه ها با رشد این خصیصه و مشروعیت پذیری طبیعی آن در سازمان کوشش می کنند. مدیرانی که الگوی دیگران قرار می گیرند؛ از بهترین و موفق ترین مدیران اند.

۱-۱۸- عدالت خواهی و اعتدال: مدیران رسانه در همه شرایط باید متوجه افکار و اعمال خود باشند تا از خط تعادل و میانه منحرف نشوند. در غیر آن مدیر با بیماری افراط و تفریط روپرتو خواهد شد. غلبه احساسات و یا پیش فرض های شخصی بر فعالیت های مدیریتی علاوه بر کاهش محبوبیت مدیران، از بازدهی و بهره وری سازمان به شدت میکاهد. در نظر گرفتن تناسب میان پاداش و تنبیه در اداره باید

دانسته

داستانی

عزیزه احمدزی

لیبری کی اصولاً دغه پیشنه د کیسه را هم کل کیری
بئی لندہ کیه کی بی شمیر داسی بیتی را فری جی بیه
شانه اهمیت او حذایت ولری د لوسونکی (ای
اوریدونکی) ادهن مفتوش کری.
خلوچم لندہ کیسے بیه مرکری مفکوره لری جی تولی
بیتی او کرکر عملونه د همدغی مفکوری د پاللو او
روپنه کولو د پاره به کار اجول کیری.
لیخم لندہ کیسے کی د اوج با بحران تکی وی. هر
خومره جی لیکوال دغه بیرخه په مهارت سره توصیف
کرای سی د کیسی بدیعی او فنی ارخونه په قوت سره
خان سکاره کری.
لیخم لندہ کیسے بیه واحده اغیزه (تأثیر یا انطباع)
تولیوی. البته خینی داسی لندہ کیسی هم شته جی
ورومنی نتیجه پهوضاحت سره نه خرگدوی او
لوسونکی (ای اوریدونکی) دی ته رابولی جی په خپله
نتیجه کیری وکری. په دغه دول کیسو کی د دی احتمال
شنه چی د لوسونکو یا (اوریدونکو) انطباعات بیه له بله
نویزیر ولری.
د لکترو لندو کیسو ترتیب داسی دی چی لومری په کیسه
که بیه مقدمه (له موضوع سره آشنایی) یا توضیح
رکھ په مقدمه کی بیر خله دراماتیک حالت بتدول
کیری جی له هغه نه بیه عمل نشات کوی، ورپسی بیه
دول پیچلتیا، ستونزه یا تضاد را مینخته کیری جی په
هعم کی کرکر له بیوی سختی آزماینی، پریکری، یا
ستزی سره مخامنخ کیری. بیا د اوج یا بحران تئی را
رسیری چی په هغه کی د داستان کرکر د خپله
ملاری لوری خوکی ته بورته کیری او په پای کی
بحران په حل کیدو سره نتیجه لاس ته راخی دا هم باید
وولیو چی لندہ کیسے بیه ادبی ژانر او د ادبی ژانر زیات
از رنگ په ابتکار او نوبنت بوری اره لری. پورتنی
نور مونو او موائزین بیوازی د لندی کیسی د مشخصاتو د
سیودلور دیاره توضیح شول، توصیوی هدف په کی نشته.

لومری لندہ کیسے بیه طرحه (Plot) لری. د هری
کیسی په هکله کی لومری پوبننته کیری جی داده
(دا کیسے د خه شی په هکله ده؟) په فنی اصطلاح
هماغه پوبننته داسی بنه پیدا کوی: (ددی کیس طرح
راته ووایه) نو طرح په اصل کی د بیبنو او عملونه
تسلسل خرنگوالی ته ویل کیری. کله چی د داستان
طرح را معلومه شی بیا کولی شو چی د کیسی پیچلی
اپخونه و خیرو.
طرح د بیه تر بله مربوطو پیبنو او عملونه
پرمختلونکی کری ده چی د متصادو قوتونو ته منج
د شخری په نتیجه کی اوج ته رسیری. هر طرح له
مخکی نه پلان شوی او د لیکوال په ذهن کی ترتیب
شوی وی. کیدای شی چی د لیکنی په ترخ کی لیکوال
خپله طرح ته تغیر ورکری خو بیه له مخکی نه
سنجلو شوی پلان د کیسی د لیکوال د پاره جتنی
دی. په طرح کی بیولر پیبني بیه په بله پسی راخی
چی باید هغو مرتبه شی. په طرح کی متصادی قوی
بیوه پر بله باندی عمل کوی. دغه متصادی قوی باندی
فزیکی (بهرنی) یا معنوی (داخلی) وی.
دو هم لندہ کیسے بیه اصلی کرکتر لری. کله کامه په
کیسے کی د انسان په خای حیوان هم د کرکتر په
توگه راخی. کیسے لیکونکی د فرعی کرکترون په
خای خپله پاملرن په اصلی کرکتر زیاته متتمرکزه
کوی. په کیسے کی اصلی کرکتر خاص اهمیت لری
کرکتر چی کله کله د پرسوناژ په نامه هم باشیری
(خینی ادبیوهان ترجیع ورکوی جی پرسوناژ د
درامی کرکتر ته وویل شی) باید د بیوی طبقی یا فشر
بنکارندوی وی خو په عین زمان کی منحصر په فرد
(اید یوسنکر بتک) منحصارات هم ولدی په کیسے
کی زمان او مکان باید د کرکتر وضع په شه توکه
روپنه کری.
دیریم: لندہ کیسے بیه یا تاکلی بیننه په درمانیکا بول

وکری له حرکت نه چی خبری بیدا کیری، یو لوری پیدا کری او یو تاکلی هدف مینج نه راخی کله چی یو لیکوال یو شی د حرکت په حال کی گوری دیو شی د حرکت د بیانولو د پاره یو مناسب فصل بیدا کوی فصل یعنی دیو شی د حرکت شرح د زبی بنت کل کیری.

۴- د پیسو کیسه: په دغه دول کیسه کی دراماتیکی پیشی مرکزی هسته جوروی او د کرکتر یا چاپریال په نسبت پیسو نه زیاته پاملرنه ارول کیری.

Novelette لند رومان:

کیدای شی چی لند رومان ته منځنی کیسه هم ووایو خر خرنګه چی په (ناولت) یعنی لند رومان یا وروک ناول درومان خانګرتیاوی لیدل کیری نو بهتره به چی لند رومان یا وروکی ناول یی ویلو. که په لخاط معیار و مثل شی چی رومان باید له پنځوس ره کلمو کم نه وی او لنده کیسه هم باید له شل زرو کلمه زیاته نه وی نو د لند رومان حدود په خپله تاکل کیری یعنی د کمیت له پلوه لند رومان باید د شلو زرو کلمو کم نه وی او د پنځوس زرو کلمونه زیات نه وی. د رومان طرح باید رومان په شان وی. په دی خای لازمه بریښی چی د رومان او لندی کیسی ترمی توپیرونه وښو د شی:

ویل کیری چی د رومان او لندی کیسی توپیرون اوږدوالي په اندازه پوری اړه لری. دا لازم شرط د خو کافی نه دی. د رومان په لنوولو سره لنده کیسه جوږینې او بلکه د لنده کیسی په اوږدولو سره رومان یا ناول لاس ته نه راخی. لنده کیسه د کرکتر ژوند په یوه تاکلی مقطع پوری اړه لری په داسی حال کی چی رومان بنایی د کرکتر د وروکتوب نه ته زربست پوری تولی کیسی بیان کری لکه د چارل دیکنzed (د یویدکاپر فیلاد) په رومان کی کرکتر له یا بلو پیښو او د ژوند له مختلفو صحنو سره مخامه کیری او په تدریجی توګه د د شخصیت تغیر کوي لنده کیسه یوه پیښه بیانوی، یوه مفکره پالی او یوه واحد انبساط تولیدوی.

ویل کیری چی رومان د ارکستر په شاندی چی د موسیقی دول دول آلی په کی غږینې او په لنده کیسه کی د موسیقی یوه آله غړول کیری.

کیسه لیکونکی باید د دغه نورمونو په تطبیق ځان مکلف نه ګنی هسی نه چی میخانیکی او کلیشه یی داستان ولیکلی. اما له دغه نورمونو څخه یی خبری او لیری کیدنه هم بنایی د لنده کیسي څخه بل شی جور کری. د لندو کیسو خینی مشهور دلوونه دادی:

۱- د کرکتر کیسه:

په دغه دول کیسه د کرکتر یا قهرمان په واسطه عمه پیښی تمثیلېری کله داستان لیکونکی د کرکتر د ژوند حالات چاپریال، اروایی وضع او جسمانی خصوصیات په تفصیل سره بیانوی او کله بیا کرکتر د ده د اعمال او تحرکاتو په ترڅ کی ورو ورو پیژندل.

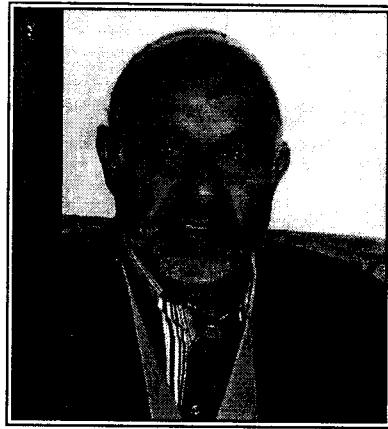
۲- ارواکی کیسه: (Case Storey)

ددی دول کیسي بیلګي په پیښو کی دیری لږی دی. په اروایی کیسو کی د کرکتر اروایی حالات (غمونه، اندیښنی، احساسات، هيلو، عقدی، بحرانونو او داسی نور) په تفصیل سره بندول کیری خو دغه حالات باید د کرکتر په طبیعی او تولنیز چاپریال کی مجسم شی او علونه یی معلوم شي.

۳- د چاپریال (اتموسفر) په مفهوم کی د کیسی د پیښیدو خای او وخت او همدا رنګه د کار زمينه چې په تفصیل سره دراماتیکی پیشی ورباندی انځوریزی، هم شامل دی. په داستان کی چاپریال بی طرفه او بی تفاوتنه نه پاتی کیری بلکی پیښو ته رنګ ورکوی، پر هفو اغیزه کوي، او د پیښو له انکشاف سره حرکت کوی. چاپریال باید د کیسی له محتوا سره تناسب ولري. که خوک ډېره خوندوره خوراک په خراب لوری کی واچوی طبعاد غذا پر خوند او کیفیت باندی تاواره اغیزه کوي. په همدي توګه تولنیزی پیښی د زمان په قید کی د ننه واقع کیری خو زمان په داستان کی د پیسو د انکشاف بنه رابنې او د واقعیتونز حرکت منعکسوی. په دی اساس، زمان د پیښو په سیت یو بهرنی ننداړه نه دی بلکی په خپله د پیښو یو له بیلندونکی اړخ دی.

(الکسی تولستوی) والی: کله چی د یوه شی په هکله کی خه لیکلی باید هغه وکوري، مخصوصاً باید هغه د حرکت په حال چې وکوري. د بې حرکته شیانو په هکله خه شی نه شی لیکل کیدای.

يو وات یا کور شرح کری د کور په هکله کی خه ویلی شی؟ کیدای شی چې د رنګ، حورشت او د پورونو د شمیر په یاں بې خبری وشي او د غصې نور مطالب هم زیات شی. خو کله چې یو شی حرکت

رادیو تلویزیون ملی افغانستان

وظایف و مسالت

- مسوولیت اجتماعی رادیو تلویزیون ملی مهم تر از آزادی آن است.

- کافی نیست که رسانه های ملی یک رویداد را صحیح و عینی به مردم گزارش کند، بلکه لازم است حقایق را هم در تفسیر و نیز تحلیل رویداد به اطلاع عمومی برساند.

- نسبت به همه اقلیت های نژادی، مذهبی قومی و سیاسی باید دید مساوی داشته باشد.

- از انتشار مطالب و اطلاعاتی که از نظر اجتماعی زیادی بار و نیز تخطی از حقوق خصوصی است، جلوگیری به عمل آورد.

- رسانه های ملی باید استقلال و بی طرفی خود را با رعایت اصول اخلاقی حرفی ای حفظ کند.

- رسانه های ملی باید عهده دار و وظیفه تحقیق عدالت اجتماعی در جامعه باشند و به از میان بردن تعصب و تبعیض کم کند.

- رسانه های ملی باید در راستای اتحاد یک پارچگی و انسجام ملی جامعه بکوشند.

- رسانه های ملی باید اولویت های اقتصادی، و نیاز های توسعه ای را منظر قرار دهند.

- رسانه های ملی اهداف عمومی را که به وسیله دولت تعریف و تبیین می شود در الوبیت کار خود قرار دهند.

- رسانه های ملی باید در توسعه دموکراسی و مشارکت مردم در تعین مقررات شان کمک کنند.

- رسانه های ملی باید تحرک فردی و تغیرات اجتماعی را تشویق نمایند.

- رسانه های ملی باید به ریشه کنی فساد اداری، محوك شت کوکنار و تشویق مردم به رفاه همگانی کمک نمایند.

- رسانه های ملی باید درجهار چوب تعهدات ملی بین المللی افغانستان عمل نماید.

- رسانه های ملی باید در غماند کردن هنر موسیقی افغانستان کمال جدیت را داشته باشد.

- رسانه های ملی در حفظ منافع ملی و مصالح علیای کشور از تعریض خصم بکوشد.

- رسانه های ملی باید به اصول و مقررات شناخته شده بین المللی پابند باشند.

- رسانه های ملی از تهمت، افترا، دست بردن به اسناد و مدارک محترمانه و تحریف رویدادها بپرهیزد.

- رسانه های ملی از پیشنهاداتی که به شرافت شغلی و حیثیت ملی آن لطمہ می زند به شدت دوری کند.

- و در فرجم رسانه های ملی باید به اصول بین المللی اخلاق مسلکی پابند باشند.

شکی نیست که مطبوعات یک عنصر کلیدی در کلیه عرصه های جامعه و کشور می باشد.

در بسا از کشور ها زمانیکه رویدادی رخ می دهد، اکثریت بیننده گان، شنوده گان و خواننده گان به ان رسانه ها زیاد توجه می نمایند که نسبت به سایر نشرات عمومیت دارند این ناشی از عتماد و اعتباری است که ان ارگان نشراتی بالایه اطلاعات موثق و تحلیل و گزارشات معلوماتی در بین مردم کسب کرده است. پیرمowan وظایف و رسالت چنین رسانه ها و به خصوص رادیوتلویزیون ملی که درین راستا حرکت دارد داکتر محمد هاشم عصمت اللہ سرپرست کمیسیون مستقل رادیوتلویزیون ملی افغانستان نکات را ارایه نموده اند که باهم میخواهیم.

وظایف و رسالت رادیو تلویزیون ملی افغانستان اصولاً هر رسانه ای وظیفه اساسی دارد که عبارتند از:

- وظیفه خبری یا اطلاع رسانی.

- وظیفه تعلیمی و یا اموزشی.

- وظیفه رهنمای یا هدایت گرایانه.

- وظیفه ایجاد سرگرمی پرکردن اوقات فراغت.

- وظیفه روان درمانی اجتماعی.

در حال حاضر در کشور ما به یمن فضای باز رسانه ای و تضمین سیستم از از از ای گرای مطبوعات رسانه های زیاد مشغول فعالیت می باشند که وظایف آنها به دلیل اهداف تاسی آنها کاملاً از یک دیگر متفاوت می باشند.

- بعضی رسانه ها بر اساس اهداف سودجویانه و منفعت طلبانه تأسیس شده اند.

- بعضی رسانه ها در راستای منافع گروهی و سیاسی شکل گرفته اند.

- بعضی دیگر در استخدام منافع یک قوم یا سمت خاصی به وجود آمده اند.

- بعضی دیگر در دفاع از اندیشه و تفکر خاص پا به عرصه وجود گذاشته اند اما رادیو تلویزیون ملی به دلیل آنکه یک رسانه ملی است، متعلق به تمام مردم افغانستان است بنا وظایف و مسوولیت های دارد که تمام رسانه های موجود در افغانستان متفاوت است که اینک به اختصار به مهمنترین وظایف و رسالت های رادیو تلویزیون ملی اشاره می شود. مهم ترین وظایف رسالت های رادیو تلویزیون ملی افغانستان:

- اطلاع رسانی صحیح، دقیق و بدون ابهام و کمک به پیشرفت و توسعه اجتماعی.

- بالابردن فهم و درک جامعه به طوری که آنها را قادر به اداره امور خود سازد.

- احترام به عقاید مردم، رفتار مخاطبان و اصول اخلاقی حرفه ژورنالیزم.

یاسمين یارمل

البوم هنرى

آمنه جعفری

عبدالصبور خنجي

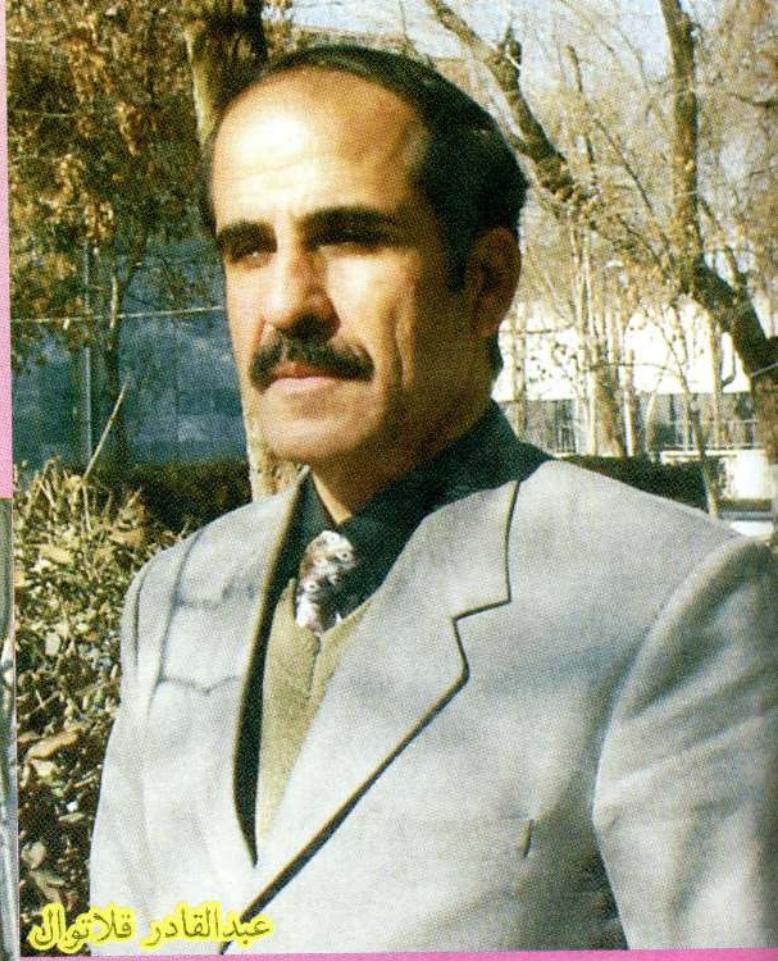
همایون فیروز

آواز

خوبیان احمدی

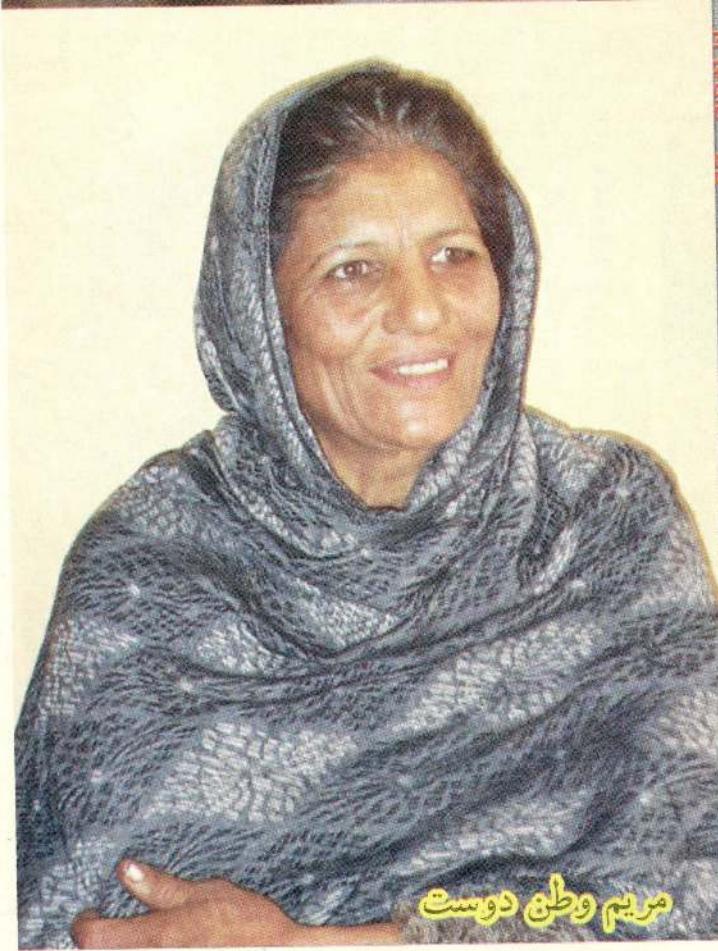
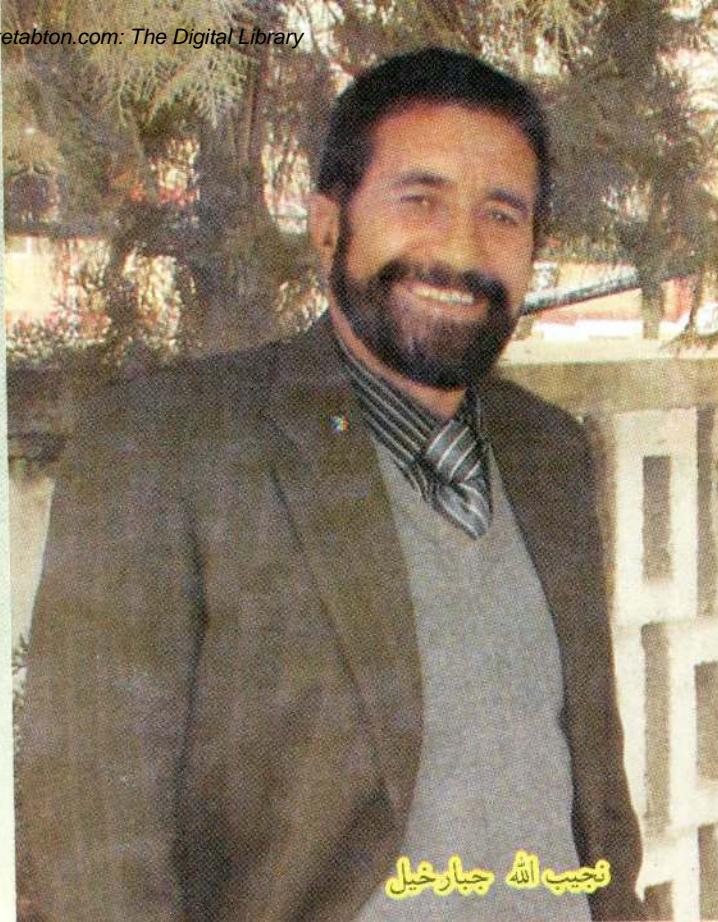

عبدالقادر قلاتوناں

شاه محمد نوری

مریم وطن دوست

لیراھیم عايد

اسعار اسحابی

په لورتیا پسی

الله علیکم السلام

ره هغه رلمی یمه چی درومم په لورتیا پسی
 خم له زاره ژوندہ زه دنوی ژوندرنا پسی
 کلکه اراده، ملي جذبه غواړم زلمیانو کښی
 روح د تحول او تکامل په دی سودا پسی
 درد د محبت زره کښی د مینی شراره لرم
 شپه او ورخ لګیا یمه ددی عشق مشغولا پسی
 سر کښی لوی فکرونه د ژوندن د آزادی لرم
 خم له دی زندانه د لفظونو په معنا پسی
 بلد په خنخیر کرم د مقصد په مدعای پسی
 نول کائنات په حرکت دی تکامنل ته خی
 زموږ کاروان به کله خی فنا نه په بقا پسی
 سخ د تشت د سیلاب نسیم په همت سره
 خم پر سمه لاره زه د قوم ارتقا پسی
 کله (ریدی) د قوم له غمه زره داغ داغ لرم
 نسلانو ته دا داغ غواړم نه گرڅم په دوا پسی

محمد حسین (ریدی)

به طفای در دستان محبت
 گرفتم یاد قرآن محبت

گلستان بوسنان میخواند بلبل
 که من بودم غزل خوان محبت
 پیپدم سوختم بر باد رفت
 چها کردم به فرمان محبت
 بزور همت مردانه ګیرند
 زلیخا مرد میدان محبت
 مسلمانان چو ایمان یاد ګیرند
 ز من احکام ارکان محبت
 محبت را تلف کردی با غیار
 چه خواهی داد تاوان محبت
 بحمدالله که کردم جان و دل را
 نثار مهر و قربان محبت
 نهان از من دلش را مهربان کرد
 بین لطف نمایان محبت
 دلم یک قطره خونست لیکن
 فرو برده است طوفان محبت
 درین عالم زباندان هیچکس نیست
 بنه بر طاق دیوان محبت
 ستانم داد تازین جامه زیبیان
 در اویزم بدامان محبت
 زلیخا و یعقوب نمانده است
 میرس از مصر و کنعان محبت
 محبت درد جانکاه است و اقف
 چه خواهی کرد درمان محبت

واقف لاهوري

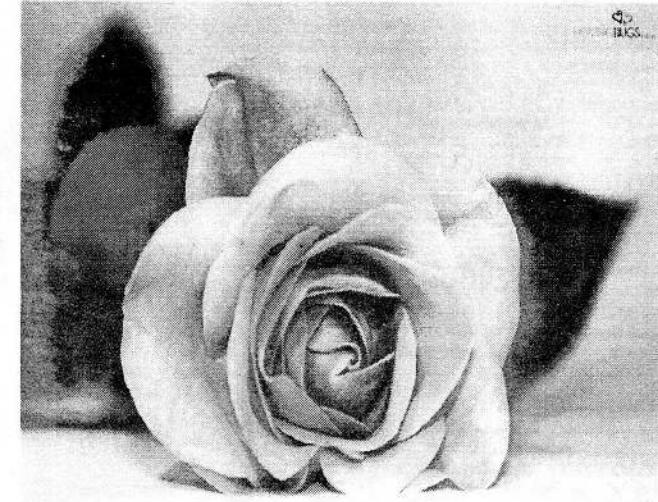
غوغای

جهان ز من و خاموشی زبانم خسته شده
و من از غوغای غم درون خود دیوانه گشتم
بی تو من آواره گشته ام

تنها

من شب های کوتاه بهاران سبز را بسان شب پلدا می
گذرانم
وز سردی هجران تو
بسان برگ های زرد خزان می لرزم
و خود را تنها می یابم !
بی تو .

(ترشکوا فراه وال زاهدی)

حالات

ام—دی جانم بقراابت ولی حالا چرا؟
بی—وفا حالا که من افتاده ام از پا چرا؟
نوشداروی و بعد از مرگ سهراب آمدی
سنگدل این زودتتر میخواستی حالا چرا؟
عمر ما را مهلت امروز و فردای تو نیست
من که یک امروز مهمان تنوم، فردا چرا؟
نازینیا ما بن—از تو جوانی داده ایم
دیگر اکنون با جوانان نازکن، باما چرا؟
شور فر هدم بپرس—ش سر بزیر افکنده بود
ای لب شیرین، جواب تلح سربالا چرا؟
ای شب هجران که یکدم از تو چشم من نخفت
اینقدر با بخت خواب آلد من لا لا چرا؟
آسمان چون جمع مشتاقان پریشان میکند
در شگفتمن نمی پاش—دزهم دنیا چرا؟
در خزان هجر گل ای بلبل طبع ح—زین
خامشی شرط وفاداری بود، غوغای اجراء
شهریارا بی حیی ب خود نمی کردی سفر
این سفر راه قیامت میروی تنها چرا؟

بهار شهریار

(قمر الزمان راهی)

تصویر

چی غمونه می زره نه لرن په شاشی
تصور ته دی لرن ووایه چی راشی
دا ژوندون پری یو الزام شی هله پوه شی
ستا له دره چی ریلی بی نواشی
زه پری ستاد زلفو مینه ماتومه
خدای دی نکه چی داتوره شیه سباشی
زه پری ستاد هجر غم غلطومه
نا دانانو ته دا سری اویه صهباشی
را نبردی چی ووینی په خنداشی
ستاد سترگو تصور تملی نه شم
کله جام، کله غزل، کله می ناشی

درد يخ بسته

اینجا غمیست سرد

در خود فشرده گرمی رویا و خواب را

خوابیست يخ زده

در دیست بی بنه

روحیست آرمیده به درگاه یک هوس

دودیست در غروب فنا بخش یک خلوص

اندر حدوث فاجعه در پیشه های ما

این بیشه های خشک

در کوره راه ما

شاعر

توای ستاره احساس - ای نهایت دل

زلال روشنی ماه روی شانه تست

بلغ منظره شعر در کرانه تست

و افتاب و همان خنده های راسوایش

همیشه در همه جا هر کجا که احساسیت

عمویبر تو ویر پیکرانه ی تست

(لیلا خرم)

نشته

هم هفسی چی خندا کبندی هنر نشته

په ژرا کبندی هم له سره اثر نشته

که دی غاره لکه غر و نیسی هسکه

په نیلی تیغ د افق کبندی جو هر نشته

تل یی خلک په خاورین ستور و غولیدلی

د آسمان په شین دریاب کبندی گوهر نشته

د ژوندون نه به کوم خوب پریشان نه وی

د دنیا نه ناراحته بس تر نشته

دا چی خاوری شوم د مینی لار کبندی بنه دی

خود چازما په خاوری کذر نشته

دا خبر به خوک زمانه یارته ویسی

چی بیلتون کبندی می له خانه خبر نشته

زه پژواک یم په پیچو مو کبندی لوی شوی

دا چی چپ یم دلته غر او کمر نشته

عبدالرحمن پژواک

ودانی

ودانی ددی وطن غواری میرونه

د تیر په درد و غم کبندی غمجن زرونه

په طلب د سعادت کبندی ستری تلی

له تنکو خخه دک په زیار لاسونه

د غفلت په درانه خوب نا آشنا سترگی

د حلمو په عمل مزی مروندونه

د بری په مینه مس تی تنکی هیله

د اصلاح په فکر دوب پاخه مغزونه

د لورتیا په درد، درد منی پاکی غیری

د اولاد په تربیت سیری فکرونه

د برینینا په شانی تیز د فکر غشی

د فولاد په شانی کلک درانه عزمونه

(عبدالشکور رشد)

سوز عشق

مرا در آتش حسنش مه یکدانه میسوزد

بگر شمع اگر گردد پر پروانه میسوزد

زسوز و درد مهجوری خوش مستانه میسوزد

به شوق حسن آن دلدار سرگیرم به میخانه میسوزد

ز آتش پاره جانم خم و میخانه میسوزد

بگفت لیلی که مجنون رفت در صحرایی تنهایی

به احوال دل زارش خود و بیگانه میسوزد

ندای تیشه فر هاد سنگ صخره را شاید

به تسکین دل شیرین خس بیدانه میسوزد

تناب دار منصور است اانا الحق می زند در گوش

بدین تمکین کتاب و دفتر افسانه میسوزد

ز لیخا دامن یوسف گرفت از فرط شیدایی

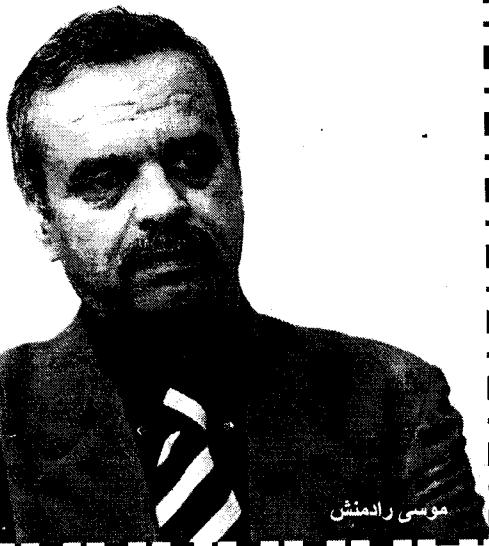
برون آرد نفس خاکستر کاشانه میسوزد

فریدون را جلال و شوکت آنوقت گوا باشد

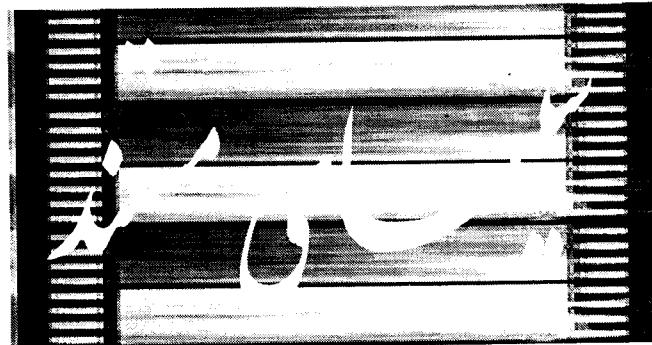
به منظور عدالت آن فرزانه میسوزد

(شهابی) ار کند آهی برون از سینه آتش

چو شمع انجمن بال و پر پروانه میسوزد

موسی رادمنش

نمایی از واقعیت و آزادی

واقعیت و رخدادها، انعکاس میدهد. لذا سینما مستند با سینمایی داستانی و غیر داستانی یکجا به شهرت رسیده است. سینما مستند در روزگار ما از اهمیت بزرگ برخوردار است حتاً این سینما میتواند، تاریخ نگاران و پژوهشگران عرصه های علوم اجتماعی، سیاسی را نیز مدد برساند.

با این باور میتوان گفت که سینما مستند با اهمیت که با خود به همراه دارد، روز تا روز عرصه هنری آن فراختر میشود. میدان نفوذ خود را فراختر میسازد.

به قول پروفیسور اریک بارنو، استاد بازنشسته بخش هنرهای دراماتیک، پو هنتون کلمبیای ایالات متحده امریکا در کتاب خود بنام «تاریخ سینمای مستند» مینویسد: «چون سینمای مستند، برمنبای لحظات گذرا، عینی و حقیقی زندگی

سینمای مستند که برمنای سلسله از واقعیت ها، حادثات، رخدادها، روی تداوم تصاویر استوار است. نشانه دیگریست، از بیان حالات و جریانات زمان معین، همان دور که در حال گذر یا گذشتن است.

زمان میگذرد ولی واقعه یا حادثه زمانی روی تداوم تصویر باقی میماند و این ابتکار، خلاقیت سینماگر (فلمساز) فلم مستند است که از ارزشمندی فراوان برخوردار بوده و یقیناً میتوان گفت که سلسله تصاویر، پیوندها و برش ها به گونه انعکاس

محدوده از سروصدا در هم و مغشوش (نامفهوم) غیرقابل تجزیه گرفته تا صدایی ظریف و شفاف و قابل درک و شنیدن می باشد.

صدا، تصویر و موسیقی در فلم اهمیت گسترده بی دارد. موجودیت عملکرد موسیقی تاثیر کاری خاصی را در ساختار فلم در پهلوی نقش (سروصدا) پیدا می کند، و امکان فضا سازی جدیدی به تصویر صامت تا تماشگر حین دیدن فلم در یک فضای واقعی قرار گیرد برایش احساس به وجود میاورد تا باشندین موسیقی متن فلم، حوادث عینی جلوه نموده نتیجه مطلوب بدست بیاورد و به سینمای مستند که واقعا تصویرگر واقعیت ها و آزادی میباشد، علاقمند شده، ارزش و بهای بیشتر دهد.

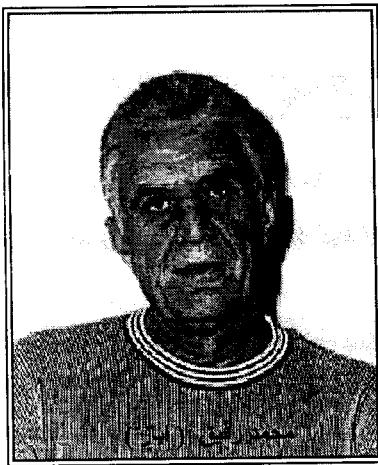
فلم مستند بیشتر با مسایل جامعه شناسی، روان شناسی، سیاسی و حوادث تاریخی ارتباط داشته که در ساحت مختلف از آن استفاده به عمل میاید. همچنان فلم مستند فواید و شیوه های بخصوص در ساختار خود داشته و نسبت به فلم های داستانی پورتوگرافی، بیوگرافی که از یک رومان، طرز تفکر انفرادی (نویسنده گان)، (فلمنامه نویسان) برگردانده به فلم شود، متفاوت است.

سینما مستند تصویرگر واقعیت ها و آزادی است. در تهیه فلم مستند از ارزش خاص برخوردار باشد، صدا و تصویر است. به خاطریکه وجود سروصدا یا (ساند افکت) یکی از مهم ترین شرایط پذیرش واقعیت تصویر تلقی می گردد، ازین بابت است که فلمسازی مستند متضمن رعایت تمام

استوار است برای خود سناریوی قبل تهیه شده ندارد، ولی بعد میتواند از صورت تفکر و اندیشه خود، فلمساز سناریو را بسازد».

چنین طرز تفکر برای فلمساز کنونی سوژه بوجود میاورد تا خلاقیت و ذهن خود را در آ فرینش سینمایی بیازماید کمتر از کاستی ها را به وجود آورد تا فلم مستند بیان باشد از واقعیت ها و آزادی که زمان و جامعه به آن نیاز مند است.

ساختار فلم های مستند مجزا از دیگر ساخته های فلمسازی بوده و نمودی از احساس جامعه و تفکر فلسفی آن که از نگاه هدف و برش های تصویری به کلی متفاوت نسبت به فلم های تفریحی و داستانی میباشد.

استاد عبدالغفور برشنا

هزارمندی بر تاریک هزار معاصر ما

اجتماعی خویشرا از دست بدده.

بدین اساس پروفیسور غلام محمد مصور و استاد عبدالغفور برشنا از جمله هنرمندانی بزرگ کشور ما اند که تحرید هنر را از اجتماع مردود دانسته و در پنهانی آفریده های خود، زندگی خود و مردم را جاودانه ساخته اند و معنای اصلی «احتیاج انسان به شناخت» را تبارز داده اند. این دو هنرمند بزرگوار به مثابه دو رکن اساسی نقاشی افغانستان انقلابی در دوره هنر معاصر قرار دارند و سرود هنرشنان برای همیشه در گوشاهی هنر دوستان در طنین خواهد بود.

با ورود استاد عبدالغفور برشنا در سال ۱۳۰۸ هجری شمسی بعد از شش سال دوره تحصیل از جرمنی به مکتب صنایع کابل، جان تازه بی در نقاشی دمید و هنر نقاشی مسیر اصلی خود را پیمودن گرفت. این هنرمند بلند والا، باذوق و استعداد سرشار از رنگ های هنری اش وارد حریم نقاشی مدرن تری گردید که به وسیله پروفیسور غلام محمد میمنگی دو باره چشم باز کرده بود و هنوز در چارچوب اتفاقهای درسی در حال شکفتند بود. برخورد استاد برشنا با این پدیده تازه بنا شده یک حرکت انقلابی در آن زمان بود، با آنکه در روزهای نخست با روحیه غربی وارد کشور گردیده بود ولی با نقاشی شرق هیچ احساس بیگانگی نکر. و به زودی اهداف و خواستهای محیط را درک نموده نقاشی را از موضوعه مکتب به کوچه های قدیم کابل و دامان طبیعت بیرون کشانید. در این حالت، نقاشی شکل مردمی را به خود گرفت. کوچه های نیمه افتاده، خانه ها گلی، درختان و برگهای خاک آلود و تصویر صورت مردم در صفحات کاغذ و کنوس ها منعکس شد و شاگردان برای نخستین بار فاصله را که بین آنها، طبیعت و مردم ایجاد شده بود از بین برداشتند و وظیفه اصلی خود را درک کردند که چه رسالتی در احیای فرهنگ و هنر اصیل کشور خود

افغانستان باداشتن غنی ترین مظاهر درخشان فرهنگی چون دانشمندان، نویسنده گان، شاعران و هنرمندانی که ازین خطه باستانی برخاسته اند همه شان از مفاخر مهم و با ارزش جامعه و فرهنگ ما بوده و هستند زیرا احساسات و هیجان هائیکه هنر را تلقین میکنند تا حد زیادی برخاسته از متن جامعه است. به عباره دیگر هنر اصولاً پدیده اجتماعی است، ازینرو نباید رنگ

دارد.

که نواختن رباب غیر قابل باور بود برانگیخت، در نتیجه همان ربابی که برشنا پیوسته تمرین میکرد به وی بخشیده شد و به این ترتیب مادر بزرگوار (مادر کلان) در عالم مادی و معنوی هنر موسیقی را به او ارمنگان کرد.

استاد بعد از فراغت تحصیلات عالی نزد استاد معراج الدین درس موسیقی گرفت. نظریه استاد در مورد موسیقی عیناً نظریه ایست که «اونه گر» هنرمند معروف موسیقی داشته است. او میگوید: «موسیقی تقليد ندارد بلکه آنچه را که ما، در عالم حقیقت شنیده ایم معادل آنرا در عالم دیگری از نو می‌افریند بشرطیکه با شکل اولی خود در نزدیکی قرار گیرد. از همین رو موسیقی نه تنها بزرگترین هنرهاست بلکه به تنها ی جامعتر از دیگر هنرهاست زیرا که میتواند چیز هایی را بازگو کند جز به زبان موسیقی، ترجمه ناپذیر است».

گفته اند که هنرمند افریننده است ولی بدون تردید برشنا نسبت به اکثر هنرمندان بیشتر در چند بعد هنری می‌افرید. صدای برشنا گاهگاهی ثبت نوار شده و گوشهای مشتاقان را نوازش میدارد. در نوع خود کم نظیر، دارای وسعت کامل و ارتعاش جذاب آن کاملاً درخشنان بود. آنگاه که او می‌سرایید «من لاله آزادم....» یا «...سبزه سرزند بر مزار من....» و یا «...دو عالم فروشم دو بادام گیرم...» تمام تارهای وجود شونده راست گشته مرتعش میگردد و به هیجان می‌افتد.

استاد عقیده داشت که: «هیچ چیز عظمت و احساس مردم یک دوره تاریخ را بهتر از صنایع زیبای آن عصر و زمان معرفی کرده نمیتواند. در قوم و ملتی که صنایع زیبای نیست، روح و احساسات زیبای نیز وجود ندارد. ما به عظمت و بزرگی یونان، ایتالیا و عصر گریکو بودیک از روى اثار تاریخی و صنایع طریف آنوقت که فعلاً در گالری ها موزیم ها و بناهای تاریخی دیده میشوند، آشنا شده ایم. طوریکه جسم ما محتاج مواد غذایست روح ما نیز به هنرهای زیبا مانند نقاشی، موسیقی، تئاتر، رقص و ادبیات احتیاج میرم دارد.

جمال و زیبا چه در بنا باشد یا در لباس، در شهر باشد یا در ده حتی در آلات و ماشینهای تختنیکی، وابسته به صنایع طریف است، لهذا دلپسند است».

نقاشی و یا به عباره دیگر، هنرمند، جمال پسند است و انعکاس احساسات او در زیبایی ماحول او می‌افزاید. عشق برشنا به هنر نقاشی از طفوولیت رشد کرده و مانند نهال باروری روی سایر خواستهایش سایه افکنده است. آنگاه که به مکتب میرفت هر جا تصویری نصب میبود

استاد با واقیعت گرایی برآزنده و خاص با سبک آزاد خود، زود در قلب هنر دوستان راه یافت و با زبان ساده تر از پیشینان خود به خواستهای مردم جواب گفت:

استاد عبدالغفور برشنا فرزند مرحوم امیر محمد خان سال ۱۲۸۵ هجری شمسی در کابل متولد گردیده دارای دو فرزند به نامهای عبدالحیب و عبدالله میباشد که هر دو از رشته انرژی و برق از آلمان و سویس فارغ التحصیل شده اند.

استاد در رشته نقاشی در اکادمی برلین و مونشن تحصیل کرده در رشته طباعت در «بارمن» و اکادمی «لیزیک» محصل بود که شهادتنامه هایی از آن موسسات دارد ولی قبل ازینکه شهادتنامه بگیرد و قبل از آنکه شامل مکاتب هنری گردد، هنرمند بود. روحیه عالی و عواطف سرشار از هنر وی، برشنا را زیبا پسند، مستعد و با اظهار هنر خلاقه ساخته بود، وی در اکثر رشته های هنر وارد بود. علاوه بر هنر نقاشی که به پایه استادی قرار دارد، موسیقی را با کمپوز و درامه نوبیسی نیز انتخاب کرده که در قسمت موسیقی از کمپوز هایش، کشور هنر پرور هندوستان تقليد کرده است و در فلم «سورج» از ان به شیوه قولی به کار گرفته است. استاد، شاعر و خطاط هم بود.

درام «لاله ملنگ» و «شربت غیرت» از شاهکار های جاویدان استاد به شمار میرود که هنر تیاتر را غنامندر ساخت.

استاد میگوید: «هنرمند واقعی کسیست که هنر را بحیث هنر دوست بدارد و ان را وسیله برای جمع اوری ثروت و شهرت نداند مجادله کند، ایثار نماید و عمر عزیزش را وقف هنر گرداند».

استاد هنوز به مدرسه شامل نشده بود که از طین و آرمونی موسیقی به هیجان می‌آمد و گاهگاهی از آهنگ ها و طرز های که خوش شم می‌آمد به بسیار زیبایی آنرا زمزمه میکرد.

مادر بزرگ برشنا «بی بی فاطمه جان صبیه امیر دوست محمد خان» زن فاضله بود که خط زیبا داشت و خوب رباب میتواخت این مادر بزرگوار ربابی داشت «زیلچه»، صدف کاری، ساخت ماهرترین استاد وطن «مرحوم واصل کابلی» که برشنا کوچک در غیاب وی رباب را به صد عذر و زاری از تعلقدار گرفته کم کم به مشق و تمرین میپرداخت.

روزی مادر بزرگ در حالیکه خلیفه قربانعلی نیز حاضر بود امتحان برادر برشنا «محمد ابراهیم خان» را میگرفت... آنوقت برشنا نیز ادعا کرد که میتواند رباب بنوازد. تعجب حاضران را به مهارتش در آن سن و سال

کمال الدین کمال

دیزی

مجالسو نو دیوه

د زاخیلو په کلی کي زیریدلى دي،
نوموري لا کوچني وو چي د
موسيقى سره يى مينه پيدا کره او
سندری بي ويلى. کله چي د دوران
په نامه د هغه وخت هنرمند سره
شاکرد شو نو حجرو ته را ووت او
د دوستانو او مينه والو محفلونه به
يئي په خپل خواره آواز تودول.
نوموري لبره موده وروسته د پښتو
ژبي منلي او ولسي شاعر مرحوم
ملنگ جان سره ويژندي. مرحوم
ملنگ جان دی د کمپوز او تصنیف
په برخه کي تر روزني لاندي ونيو
او له هغه سره يى په دی برخه کي
مرسته کوله. مرحوم استاد
محمدالدين زاخيل په ۱۳۲۰ لمریز
کال کي له کابل راديو سره خپله
رسمي همکاري پيل کره او په
۱۳۳۶ لمریز کال کي د مسلکي زده
کرو لپاره هندوستان ته لار او له

او ظريفې توکي چي د بيري
مجلسونو خخه اوريدلى واوري.
اروابناد محمدالدين زاخيل له دي
فاني دنيا خخه ستړکي پتی کري.
نوموري خلوينيت کاله د موسيقى
د هنر په لاره کي خدمت کري
دیر نابناده زورنه يى بناد کري
دي. روح دي بناد وي.

اروابناد محمدالدين زاخيل د سراج
الدين زوي په ۱۳۱۷ لمریز کال د
زنگرهار ولايت د کامي ولسوالي

دا حل مو وغونښتل چي د آواز
 مجلی ګرانو لوستونکوته له نن
څخه اولس کاله مخکي د
هغى پياورى سندرغارى او
كمپوزيتور ياد را ژوندي کرو.
چي د پښتو ژبي تکره ، مشهور
او د دېرو د مجلسونو دیوه چي د
هغى وخت د راديولوچيزيون له
څيو خخه سندری بي خپریدي ، او
د غږ مينه والو به بي خپله مينه او
هنري تنه پری ماته وله.

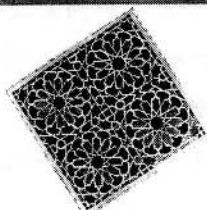
خو دریغه، دریغه له هغى
ناروغرى له امله چي ور پښه شوه
نور يى ونشو کولای چي نوي
سندری او بنکلي کمپوزونه
جورکري. او ووایي کورنى،
شاکردان، دوستان او د غږ مينه
وال يى په وير کيناول، او نوري
ونشو کولای چي د هغه نوي
سندری واوري او د هغى خورې

زاخیل

ته بي هم سفرونه کري وو. مرحوم استاد زاخيل بریالي شو چي د غوره خدمتونه له امله د استاد لقب وکړي او د تولو د سترګو نور شي. اروابايد استاد محمدالدين زاخيل دوه خلي واده کري چي د هغې ثمره یووالس اولادونه دي. د پښتو موسيقى دغه تکره او وياري هنرمند او کمپوزيتور په پاي کي د هعي ناروغۍ له کبله چي ورينه شوي وه د ۱۳۶۸ لمریز کال د تلي (میزان) د میاشتی په ۲۸ مه نیټه د ۵۱ کلوبو په عمر له دعې فاني نږي. خڅه سترکي پئي کري.

ارواهي بنده وي

بیاپی ورته کمپوزونه چمتو کول چی اوں د ملي رادیو تلویزیون په ارشیفونوکی خوندي ساتل شوي دي.

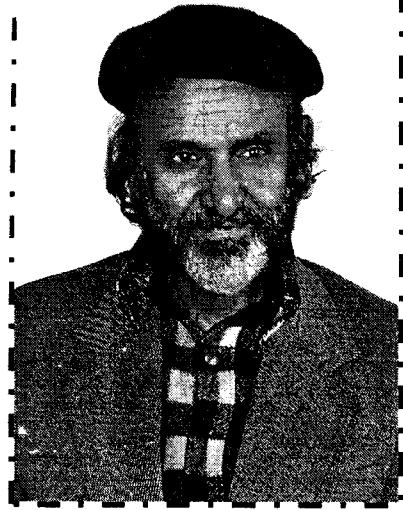
استاد زاخيل د پښتو موسيقى او پښتو سندر غارو یوه تذکره هم ليکلی ده چي توله نه ده چاپ شوي خو خيني برخې بې د هيواډ په ورڅانو او جريډوکي خپري شوي دي.

ستاد محمدالدين زاخيل خه د پاسه ۱۲۰۰ سندری کمپوز کري دي چي د راديو افغانستان په آرڅيف کي ساتل شوي دي. استاد زاخيل د خپل هنري ژوند په بهيرکي سندری ويلی او باجه يا هارمونيه بې هم غزوله خو وروسته بې د روغتیایي حالت د خرابولي له کبله په راديو افغانستان کي د لوړري خل لپاره د دېري حجري مجلس په نامه و مختلفو پښتنې سيمو سندر غاري د خپل هنري نندارو تمثيل ته هڅول.

مرحوم زاخيل د خپل هنري استعداد له کبله په افغانستان کي د سيمې او کاونديو هيوادونو لکه پاکستان ایران او هندوستان کي هم مشهور شو او زيات مينه وال بې وموندل مرحوم زاخيل ته خو، خو خلي د شو او صادقانه خدمتونو په اثر مدلونه، انعامونه او تحسین نامي ورکړل شوي او بهرنیو هيوادونو

دوه کلنو زده کرو وروسته بيرته وطن ته راغي او د کابل راديو د پښتو موسيقى د منتظم په توګه وتاکل شو. اروابايد استاد زاخيل د خپل هنري ژوند په بهيرکي د پښتو ژبي موسيقى ته د ارزښت او درنښت څخه دک خدمتونه وکړي او د هيواډ له دېرو سندر غارو سره بې د پښتو موسيقى په زده کړه کي مرسته وکړه. همدارنګه ده یو زيات شمير شاکردان هم وروزل چي د هغو له دلي نه مرحوم قدیم عبدالرحمن، طلامحمد او نعمت الله د یادولو ورن دی. نوموري یواخي سندربول او موسيقى نواز نه وو بلکي د هر اړخیز استعداد او هنري پوهې په درلودلو سره شاعر او تکره ليکوال هم وو. د هغه ليکنې د هنر او هنرمندانو په باب وي.

د استاد محمدالدين زاخيل د شاکردانو له دلي نه یوه هم دده ميرمن قمرګل ده چي د نورو په پرئله بې ورسه د یادونې ور زيارونه کاللي دی. بشاغلي زاخيل د خپل نورو مصروفيتونو ترڅنځ شې او ورڅ او هره ګري ميرمن قمرګل ته بیلا بیل پښتو عشقی او حماسي شعرونه جورول او

عبدالمجید سپاد

هنر

می‌خواهم آغاز کلام را با سخن زیبا، دلنشین و جالب حضرت سعدی (رح) اذین بینند. که میفرماید: (هنر چشم ایست زاینده و دولتیست پاینده، هنرمند هر جا رود قدر بیند و بر صدر نشیند) باید بسنجمیم هنر چگونه دولت پاینده بوده و کدام هنرمند صدر نشین خواهد گشت.

به کشور ما آورد که کارکرد و شمره آن تربیه استادان موسیقی غربی چون استاد سلیم سرمست، استاد فقیر ننگیالی، استاد اسماعیل اعظمی، استاد ناله، استاد نوشاد و سایر استادان نیز میباشد. یکی دیگر از اسباب پیشرفت موسیقی شرقی در کشور ما، ارج گذاشتن خاندان سلطنتی محمد ظاهرشاه به این هنر و شاگرد شدن تعدادی از جوانان این خانواده نزد استادان موسیقی بود که در پرتو این اندیشه سایر فرزندان فامیل های روشنگر نیز جرئت نمودن تا این هنر ظریف را نزد استادان بیاموزند و به کار بینند که این فقیر نیز از زمره است و گرنه تعصبات فامیلی و قومی مانع آموختن علم موسیقی در کشور ما بود.

در مورد هنر موسیقی نکته بارز این است که این هنر همطراز با پیشرفت سریع علم ساینس و تکنالوژی در حرکت و پیشرفت است کارهای هنری هنرمندان امروز را اگر به شنونده گان دیروزی ارایه میشد چنان قابل پذیرش نمی بود زیرا شنونده ها هنرمندان قبلی

ابتدا نی و محظی وجود داشت که هنرمندان آن عصر به کار می بستند. وقتی امیر موصوف با استفاده از یک سفری به کشور هندوستان رهسپار میشود در بازگشت تعدادی از هنرمندان موسیقی را از آن کشور با خود آورده و در گذر خرابات که در نزدیکی بالای حصار کابل و ارگ شاهی آنوقت قرار داشت جایگزین میسازد بالاخره این رویه پیشرفت مینماید تا آنکه استادان هنر موسیقی چون استاد نتو، استاد رحیم گل، استاد غلام حسین، استاد چاچه محمود و مشهورترین آنها استاد رحیم بخش و سرتاج و بابای موسیقی استاد محمد حسین سرآهنگ عرض وجود مینمایند هنر موسیقی را در کشور ما به اوج میرساند. در پهلوی اینها دولت های وقت به خاطر توسعه و انکشاف هنر موسیقی تعدادی از هنرمندان را به کشور ترکیه اعزام و یکی از استادان موسیقی آن کشور، فرخ افندی که ایشان پدر هنرمند بر جسته بخش نیاتر و فلم کشور ما استاد قادر فرخ میباشد

هنر از نقطه نظر بزرگان چون حضرت حافظ، حضرت بیدل و سایر عرفای کرام به هنری نسبت داده می شود که شخص در پرتو آن کامل بوده و ارزش هنری را در پیشبرد و خدمت به خلق از طریق نمایش دادن، با اصول و روش های علمی ارایه نماید. موسیقی سرآمد هنرها است و هر چند با نفوذ و لبریز از احساسات باشد به همان اندازه الهامش بیشتر است. خوب است در مورد پیشینه موسیقی افغانستان روشنی انداخته شود که به صورت مختصر با بد نوشت: قبل از دوره امارات امیر شیر علیخان موسیقی در سرتاسر کشور ما به شکل بسیار

و هنرمند واقعی

رادیو تلویزیونها یکنوع خودسری و پر اگنده گی را در روش نشرات به میان می آورد.

برای نگهداشتن اصالت موسیقی اصیل افغانی و آهنگ های دلنشین که سالهای سال شهرت دائمی داشته و بر سر زبانها مردم میباشد لازم است تا کمیسیون از جمع موسیقی دانان و اشخاص تجربه کار عرصه موسیقی بنیاد گذاشته شود. هر هنرمند که میخواهد آهنگ جدید ثبت نماید توسط این کمیسیون از لحاظ شعر، کمپوز و موسیقی چک و تایید گردد بعده ثبت و به نشر سپرده شود تا از یک طرف موسیقی اصیل افغانی حفظ گردد و از جانب دیگر آهنگ های همیشه ماند گار داشته باشیم.

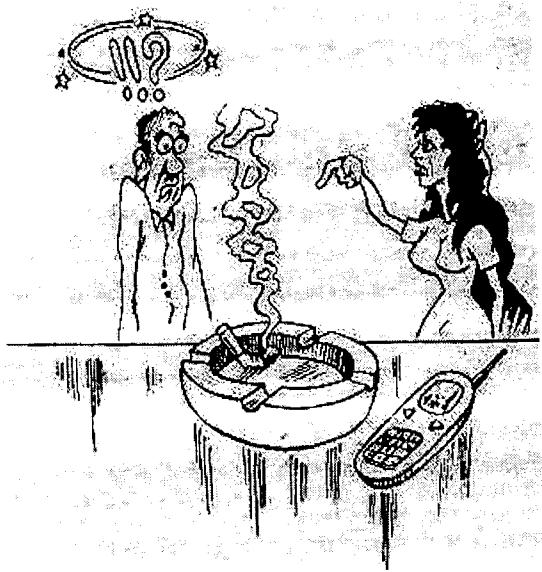
هنرمند نتیجه نخواهد داد.
- استعداد هنر آواز خوانی.
- آموزش عالی.
- پشتکار.

- مطابق به خواست زمان و تقاضای شنونده ها.

باید متوجه بود که رهبری درست، بجا و دلسوزانه مسؤولین در بهتر شدن وضع این هنر ظرفی که در لطیف ساختن اذهان مردم کشور ما موثریت زیادی خواهد داشت ضروری و مفید به حال ملت ما خواهد بود و قتی آواز خوب در قالب کمپوز خوب و با داشتن شعر خوب از طریق رادیو و تلویزیون ها برای مردم ارایه میشود در بهبود بخشیدن وضع روحی تاثیر فوق العاده خواهد داشت نکته دیگر اینکه با از دیاد

یعنی سی چهل سال پیش صرفا به راگهای و راگنی ها یعنی ملودیها و در تال ها یا ریتم های و یلمپت (سلو) پارچه موسیقی را ارایه میداشتند در حالیکه امروز بیشتر به ریتم های تیز پارچه موسیقی را تقدیم میدارند.

فرق بارز هنرمندان، آواز خوان امروزی و دیروزی در این است که آواز خوانان فعلی غالبا از کمپوز ها و اشعار اجرا شده هنرمندان قبلی استفاده برده بنام اینکه ما پارچه های موسیقی قبلی را نوین و امروزی تقدیم میداریم و باز خوانی میدارند. تا جایکه دیده و شنیده شده هنر نواختن الات هنر موسیقی نسبت به هنر آواز خوانی پیشرفت نموده است. اگر هنرمندان آواز خوانان این چهار اصل را نداشته و حتی یکی از آنها را کم داشته باشند

دلبر

خلورکره، د دلبر رغ و چي په لور آواز يي له چا سره غالوغال و، بيا مي د يوی بسخی رغ تر غوردو سو چي زيل يي او دي هم په لور آواز خبری کولي.

وارخطا سوم، چي خه پيشه ده، ژرمي کمربند و تري او له تشنابه را ووتلم. په ربنتيا هم د دلبر رغ و، په زيات گومان د خپلي ميرمني سره يي د سالون په کوته کي غالوغال درلود؛ پيشه مي ونيوه، دلبر په لور آواز ويل:

- که خوك نه دي راغلي نو دا سگرت چا خکولي دي؟
ژر ووایه خوك راغلى و؟

ميرمني يي هم چي د دلبر غوندي په لور آواز خبری کولي، همدا ويل:

- تا خپل عقل د لاسه ورکري دي، زه خه خبره يم چي دا سگرت چا خکولي دي ...
دلبر بياور غيركه کره:

- چي خوك نه دي راغلى نو دا تيلفون د چادى ...

خوارکي دلبر، لکه چي هير سوي يي وه چي يو بل خوك يي هم له خانه سره کورته راوستي دي. له دينه مخکي چي خبره نوره هم مرداره سي، باید ویلي مي واي چه دا سگرت زما دي. په لور آواز مي وتوخل او کوتي ته ورننوتلم. ميره او ماندينه دواړه چپ سول. ده دواړو مخونه لکه جغندر سره سوي وو. مایي د ميرمني سره ستري مسي وکړه. ميرمن بیوزلي خويي نه وه خبره چي خوك يي کورته راغلى دي ... پرما له شرمه خولې راماتي وي . دلبر لکه روح چي يي قبض سوي وي هیښ پیښ پاته و.

عبدالواحد نظري

له خپل پخوانی ملګري دلبر سره په ناخاپي دول مخامخ سوم، ديره موده می نه ولیدلی، دلبر دير تعير کړي و، هغه پخوانی جذابيت يي په خيره کي نه ليدل کيدی، دنگر سوی و او تر سترګو لاندی يي تورو سايو خاى نیولی و، رنګ يي زير او شوندي يي رېږدیدي. خو شبې مو په غير کي سره ونیول. پس له ستری مسى نه مي د حال پوبنته وکړه. ده راته وویل:

- راخه کور ته به ولاړ سو یو چاى به هم را سره وختني، غوري به هم سره وکړو، کورمي دلته نژدي دي. ما هم چي بل کار نه درلود ورسره مي ومنله. خو کاشکي می نه واي ورسره منلي؛ اوپښي می ماتي سوي واي، چي نه واي ورسره تللي. خو ما غوبنتل چي دزره خواله ورسره وکرم بچيان يي ووینم ...
کله چي يي کورته ورننوتلو، زه يي د سالون و کوتۍ ته بوتلم، او پخپله چي يي هرومو معذرت درلود، اجازه وغوبنته چي خو شبې ما یوازي پرېږدي ...

ماهم دده وتنلو سره سم یو سگرت ولګاوه. د الماري د سره خخه می ايرنى (سگرت داني) راکښته کړه. له خپل لاسي تيلفون خخه می کورته زنګ وواهه، خو په کورکي هم خوك نه و ...
همداجي دلبر له تشنابه را ووت، ما هم اجازه وغوبنتل چي زه هم خان سپک کرم.

خدای خبر چي په خه چورت کي تللي وم. ده ګه ستونزی له مخي چي را پيشه ده یو خه زيات وخت په تشناب کي پاڼه سوم.
د چا رغ مي ترغوردو سو، بنه چي مي غورونه

ماجراهای نویسنده‌گی

تعقیب آن داستان را مورد آزمایش قرار دادم و با خواندن آن گویای کی از ده گفته باشم و یکی از درختها! به همین ترتیب شاخه‌های دیگر ادبیات را نیز، مورد آزمایش قرار دادم ولی مثلی که مغز لعنتی ام سر لجه هم رایم گرفته بود و چیزی از آن خارج نمیشد تا بالاخره چیزی مانند برق که اصلاً وجودش مایه خیال و خواب برای هر هموطن ماست به مغزم خطور نموده می‌فامین که اوچی بود؟ بلی طرح ادبی بود که امروز مود شده و هر کس آنرا نوشته و از طریق رسانه‌های جمعی به نشر میرساند من هم به نوشتن طرح ادبی چنین شروع نمودم: (آه ای عشق من بیا که کم است از دستت سر به بیابانها زده و همچون مجنون سینه چاک سر.....)

و در این اثنا بود که خشومی همراه با یک درجن خسربره‌ها و خیاشنه‌هایم وارد شده و خسربره ام با دیدن طرح ادبی ام آنرا از دستم فاپیده و هنوز سطرهای اول آنرا نخوانده بودم که با اندام قوی هیکل اش مانند پلنگ بالایم دایف نموده و تا توانستند لتم کردن تا بالاخره سرحدم به شفاخانه کشیده شد و بیهوش شدم وقتی به هوش آمدم اشخاصی را بالباسها سفید در کنارم دیدم و اول خیال نمودم که حضرت عزرائیل (ع) همراه با همکارانش جهت قبض روح این حقیر تشریف آورده اند. اما بعداً به اشتباه خود پی بردم؛ میدانید چرا؟ به خاطری که آنها داکتران بودن و یکی از آنها با مهربانی برایم گفت: آخر او بیادر چرا ده ای پس پیری شوق نوشتن نامه عاشقانه به سرت زده خوده به ای حال انداختی؟

بلی دوستان ای شرح و ماجراهای نویسنده‌گی دوستم مرزا گل فقیر بود.

محمد فهیم "صاحبزاده"

مرزا گل فقیر جانه از سابق می‌شناسم؛ آدم بسیار خوب است. مه و مرزا مکتبه یکجا خلاص کده و بعد از گذشتاندن دوره خدمت عسکری حتی یکجا شامل مشاغل دولتی شدیم. او دوستان بسیار عزیز ببخشین که قرار گفته خانم که همیشه می‌گه: «تو خو همیشه قصه سیل ماندیته از نیمه شروع می‌کنی» باز هم کمبود قصه خوده از نیم شروع کنم، قصه ازین فرارس: پنجشنبه گذشته وقتی خانم خلطه سوداره به دستم داد فامیدم که خدا خیر مه پیش بیاره و باید سوداهای کمرشکن ره خریداری کنم. {خوب چی درد سر بتم تانه ده ایستگاهی که مانند روز محشر بیرو بار بود با مرزا در حالی روبرو گردیدم، که چند جای صورتش زده و زخمی و به اصطلاح پلستر شده بود. بادیدن اش بدین وضع بسیار جگرخون شده و با حالت تاثیر بطرفش رفته جویای حال وی حوالش شده و بنابر پیشنهاد مرزا وارد کافی نزدیک خانه شدیم و بعد از فرمایش دو چای سبز مرزا چنین آغاز کرد به شرح ماجراهیش:

بیادر از خودت چی پت کنم؛ چون طرف ای قاطی و قیمتی دیدم تصمیم گرفتم تا یک کار و غریبی ره پیشه خود کنم تا ده پهلوی ای معاش کم و ناچیزی یک چاره و پرده شوه. ولی از طرف دیگر اندام ضعیف و نحیف اجازه هیچ کار و غریبی فزیکی ره بريم نمی‌ته بالاخره به اثر پیشنهاد یک دوستم راه نویسنده‌گی ره پیش گرفتم تا از طریق چاپ اثار در جراید و روزنامه‌ها نام به اصطلاح ده روغن شوه، با در نظر گرفتن همین مشوره چون آن روز ده خانه کس نبود قلم و کاغذ به دست گرفته ابتدا شروع نمودم از شعر، اما هر قدر بالای مغز پوپنک زده ام فشار آوردم چیزی از آن خارج نشد. به

ابن‌کار و فلاقیت در آثار میناتوری آرزویم...

محمد معصوم حسن

میناتوریست وغیره هنرها که در آنجا تحت پرورش رجال هنر دوست به تخلیق آثار هنری میپرداختند پنداشت. هنرمندان آن عصر آثار جاویدانی را در شوق مختلف هنری آفریده و از خود ماندگار مانده اند.

احمد تمیم صاحب زاده استاد موسسه فرهنگی فیروز کوه یکی از میناتوریست های کشور است که آثار، زیبا و دیدنی در عرصه میناتوری، گرافیک و خطاطی دارد زمانی که طفل بود به این هنر علاقه داشت. به گفته خودش بعضی اشکال مختلف را روی صفحه کاغذ رسم می کرد و آنرا رنگ آمیزی می نمود تا اینکه وی را شامل مکتب ساختند که بیشتر به مضمون رسم و مشق علاقه و توجه خاصی داشت. بالاخره به اثر تشویق فامیل بر علاوه خواندن و فراگیری مضامین درسی شامل کورس غلام محمد میمنه گی گردید. نظر به استعداد مفرط که در ایجاد آثار میناتوری داشت به درجه عالی

طوریکه به همگان هویداست در اوآخر قرن ۱۴ میلادی در زمان امیر تیمور در آسیای میانه امپراطوری وسیعی وجود داشت. که تمام ممالک ماوراءالنهر، افغانستان و ایران را در بر می گرفت. چون مردمان این امپراطوری مواریث دوره غزنویان، غوریان، خوارزم شاهان و سلجوقیان را با آثار هنری اسلامی از غرب و هنر چینی و مغولی را از شرق پیش رو داشتند. بنا زمانی که شاه رخ پسر امیر تیمور در آغاز (قرن ۱۵) در هرات مرکز امپراطوری خود نشست وی مواریث هنر را در سمرقند و هرات پرورانید و این شهر مرکز رنسانس هنری آسیای میانه گردید. که تا عصر سلطان هنر پرور میرزا حسین باقر (اوآخر قرن ۱۵) در هرات دوام کرد. بعد از آن دیده شد که هنر خطاطی، نقاشی و میناتوری به بخارا، اصفهان، تبریز و هند نیز انتقال کرد. و هرات را در آن وقت مرکزی هزاران خطاط، نقاش، معمار، کاشی ساز،

نامبرده با ایجاد مکتب هنر میناتوری در عصر تیموریان برشونات هنری آن دوران افزود که با استفاده از رنگ های مخصوص، سبک و میتوهای خاص هنری در حقیقت به ارتقا و اندکشاف ابعاد مختلف هنر میناتوری افزود و من هم یکی از پیروان هنری سبک بهزاد هستم.

- بیشتر به کدام موضوعات علاقه دارید که میناتوری نماید؟

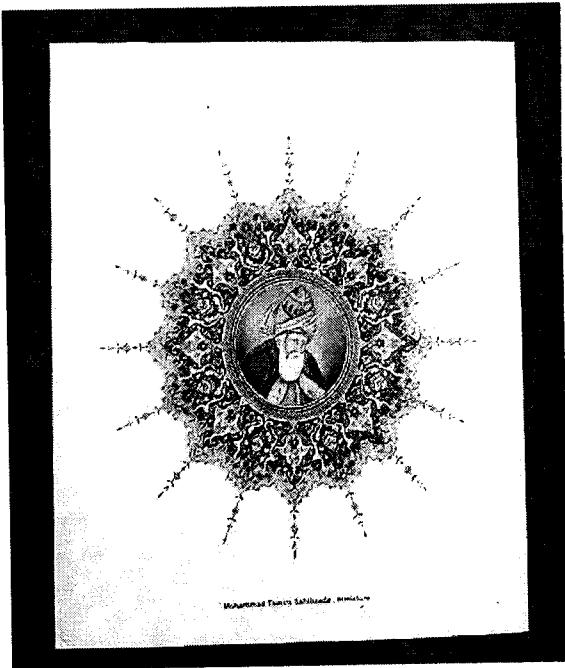
- مناظری طبیعی، سوره های از قرانکریم را خطاطی و میناتوری می نمایم. علاقه زیادی به صنعت کاشی سازی دارم، اکثراً از رنگ های طبیعی در میناتوری استفاده می نمایم، کاربرد سنگ لاجورد و طلا اثر میناتوری را نهایت زیبا و دیدنی به نظر میرساند.

میتوان گفت که الحاق رنگ و سنگ های طبیعی اثر میناتوری ماندگار را می آفریند که جذابیت و زیبایی خاص به آثار میناتوری می دهد و من به جستجو آنچه استم که آنرا کسی تا به حال نیافریده باشد، بکر و نو باشد.

- اولین اثر میناتوری تان چه بود؟

اولین اثر که آنرا ترسیم کردم خانه کعبه مکرمه بود بعداً مدینه منوره و خط کوفی بود که آنرا میناتوری کردم.

- آیا آثار میناتوری تان را در خارج از کشور نیز به نمایش گذاشته اید؟

بلی در پاکستان و در بحرین نمایشگاه اثار خطی و میناتوری دایر گردید بود که بر علاوه آثار هنری و میناتوری من آثار خطی استاد محفوظ سیدخیلی و استاد عبدالصبور عمری نیز به نمایش گذاشته شد، که از طرف بیننده گان تشویق، تقدير نامه و حائز جایزه

نقدی گردیدیم.

- در مورد مصر و فیت فعلی تان معلومات دهید؟

فعلاً مصروف کاشی سازی و شبکه کاری که جز فرهنگ اصیل کشور ماست کاری بالای مسجد ملا محمود در ناحیه اول شوربازار که مسجد مذکور در اثر جنگ های داخلی تخریب گردیده بود. دوباره احیا و بازسازی گردید. هم چنان در منطقه مرادخانی کابل کمانی های چوبی کلکین های بسیار قدیمی که همه آن شبکه کاری و میناتوری شده بود به همان شکل سابق آن ترمیم میگردد و موسسه ما میخواهد که شهر کابل را به خصوص بعضی از منزل و اماکن تاریخی را دوباره باز سازی نماید تا اصالت تاریخی آن حفظ گردد.

آقای تیم صاحب زاده در اخیر از وزارت اطلاعات و فرهنگ و هم چنان ارگانهای مسؤول در بخش هنر تقاضا می نماید تا توجه جدی به هنر و هنرمندان کشور داشته باشند. اینان اند که فرهنگ، کلتور و رسالت تاریخی کشور را مینتوانند سالهای، سال در آثار شان ماندگار نگهدارند.

سنده فراغت را به دست اورد و در اثر تقاضا استادان کورس به صفت استاد ایفا وظیفه نمود. به منظور کسب تجربه کاری و ایجاد اثار عالی میناتوری مدت پنج سال راهی ولایت هرات گردیده و نزد استاد قاسم غفور یکی از پیروان سبک کمال الدین بهزاد شاگرد

می شود. از تجارب کاری، مهارت به کاربردن رنگ های طبیعی به خصوص در بخش کاشی سازی که به واقعیت در هنر کاشی سازی و به کار بردن آن در بهده تیموریان رشد فوق العاده نموده بود، استفاده نمود و به خاطر کسب تحصیلات اکادمیک راهی پوهنخی هنر های پوهنتون کابل گردید بعد از سپری نمودن دوره تحصیل سند فراغت را از آنجا به دست اورد. در اثر جنگ های تاختی کشور مجبور به مهاجرت شد و مدتی در کشور پاکستان بود باش نمود و مصروف کار های میناتوری و تهیه نقشه برای کارگاه های فالین باقی بود.

- بیشتر در آثار تان از کدام سبک پیروی می کند؟

- بیشتر پیرو سبک کمال الدین بهزاد میباشم. استاد بهزاد میناتوریست و هنرمند شهیر هرات که در قرن نهم هجری میزیست از جمله ستاره گان پر درخشش کهکشان هنری عصر رسانس شرق بود که آثار هنری بی نظیر وی زینت بخش موزیم ها و آرشیف های هنری جهان است.

(ناصرشاه سرحدی)

تاسو له یو دیرگران او خطرناکه
حالت سره مخامخ کرى داسى
حالت هم کيدای شى راشى لکه د
دېنمن دلى په منځ کېنى نو بنه به
دا وي چى د خبریال او یا
ژورنالیست په توګه خانته د چا پام
وانه روپ خو دا کار د خپل هویت
په اړه له دروغ ویلو سره توپیر
لري.

که شرایط داسى وي چى یوازي د
خپل هویت په پتوولو معلومات
ترلاسه کولي شى موضوع باید د
عامه ګټو له پاره دير همه وي او
تاسو دا دول کار هلتہ کولي شى
چى د خپل ستیشن او د ورځانی
او مدیر ملاتر درسره وي که په
دی دول مو، معلومات ترلاسه کر
وي باید په پاى کېنى خپل هدف ته
خان ور پېژنۍ او د ترلاسه شویو
معلوماتو په اړه د خه ویلو وخت
ورکړي دا دول کیدونکی ده چى
معلومات آن دير حساس معلومات

ٿتحقیقی ژورنالیزم

او د هغې ورڅه ورڅ زیاتدونکی اهمیت!

پر مقایسه د دیرو هڅو او کوششونو
غوبښتونکی دي.

کیدائی شي په یوی اوږدي مودی
اساسی لوڳاري په خانگري توګه
ونه غواری ربنتیا درته ووائی
کیدای شي آن تردي چى بېخى در
سره خبرى هم ونکړي دا په دی
خاطر چى دوي په جرم يا غلطو
کارونو کېنى بنکیل وي او یا بنائي د
خینو حقایقو په پتوولو کېنى د دوي
ګډه وي.

که غواری چى حقیقت پیدا کړي باید
هودیمن با احتیاطه او زغم لرونکي
و اوسي کیدای شي خان په خطر
کېنى واچوی د خپل خان د خپل
اعتبار او خپل سرچبنو د خوندي
ساتلو له پاره باید دير مسلکي و
اوسي.

تر هغه خایه چى کیدونکی وي خپل
خان ژورنالیست او خبریال وپېژنۍ
د معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره د
خلکو تیر ایستل په ديرو لړو حالاتو
کېنى د توجیه ور دی، بنائي دا کار

که څه هم چى د تحقیقی ژورنالیزم
په نامه د ژورنالیزم د خانگري دول
نظریه په اروپا، امریکا او نورو
خایونو کښی له ۱۹۷۰ کلونو را په
دیخوا مشهوره ده خو دا ذومره
اغیزمنه اصطلاح نه ده دا د انسان
ذهن ته پېتي کمری یا میکروفونه
راولي، پېت ثبتول او پېت هویت خو
دا د دیرو خبریالانو د کار یوه ورده
برخه ده خو بیا هم ورته تحقیقی
ژورنالیزم ویل کېږي.

ترهugi چى د یوی موضوع په اړه
سمه پلته او تحقیق ونکړو نو څنګه
کولاشو چى داده، او سوچې (دقیق)
او بشپړ تحقیق شویدي؟

ژورنالیزم دی ته نه وايی چى تور
ولګوی او روسته یې بیار د کړي په
کار خو دا ده چى له اول نه خبر سم
ترلاسه کړو، مونږ باید حقایق
راوسېرو او مونږ باید د هغه څه
چې خپرونې شته او موجوده شواهد
راغوند ګډو، خو بیاهم څینې
موضوعات شته چې د دویزې کچې

زوال پای ته ورسیده البته د پخوانی ولس مشر (ریجاد نکسن) په اره پیل شوی وه، په هر پراو کبني چي په دسيسه کبني سکيل کسان په وارخطا کيدل نو بيا به ورخپاني ته تلل چي د موضوع خپل ارخ بیان کري او پايله دا شوه چي نور حقائق هم بنکاره شول، کله چي تاسي تحقیقات کوي باید حقائق له شک نه لري ثابت کري ژور، يادبستونه او ریکاردونه وساتی، او کيديشي چي په محکمه کبني خپل نتیجه اخستنه توجيه کري او يا درنه وغوبنټل شي چي خپل شواهد ورلاندي کري په اخلاقی توګه عمل وکري حقائق په بى طرفه او منصفانه ورلاندي کري.

داسي هم کيري چي پلتنه هم د پيسو او هم د وخت له مخي د يو لگښت وغواري ځيني وخت مونږ هغه څه چي غواروبي ثابت بي کرو نو نه شو ثابتولاي، هیڅکله باید د يو نيمگري پلتني او تحقیق له پاره په دي خاطر چي زمونږ دير وخت بي نیولي او يا دا چي دير زيار مو پري استيلي ونه لمسيرو، ځيني وخت باید يو ژورنالistikت باید دا ومني چي ددي تولو هڅو وروسته د پلتني او تحقیق لپاره هیڅ هم نلرو نو په دي صورت کبني موضوع بېخي وغورخوي.

در غليو د تورونو پلتنه کوو خو دا خبره له ياده ونه باسي چي در غلي او د خلکو غولول تل دوه ارخه لري رشوت ورکونکي او رشوت اخستونکي دا له اندېښو او تشوش نه دکه يوه اړیکه د ځیني وخت يو يا بله خوا بنایي احساس وکري چي تير ايستل شوي او د بل ارخ د ناسمو کارونو د برښدلو له پاره شواهد ورکري ته تيار وي خو باید هیڅکله د خپلي قضي د ثبوت له پاره د وسيلي په توګه یوازي په تورونو، تکيه ونه کرو او کولاي شو خپل تحقیقات او پلتني له پاره هغه معلومات و کارو چي تول يي ترلاسه کولي شي، حکومتونه او شوکتونه عامه ریکاردونه ساتي چي کيديشي د ادارو په فعالیتونو او وينا وکي بي نظمي او بي ربطي څرګندۍ کري خو دا ممکنه د چي په بنکاره توګه تري پوبنټه وشي چي د خپلو کارونو سپیناوي وکري او هغې ته قانع کونکي خواب وواي.

دغه راز په ياد يي ولري چي کله يوه پلتنه پیل شي نوري سرچيني هم توکيري لکه د (واترګيت) تحقیقاتي پلتني ته وکوري چي واشنګتن پوست لخوا پیل شوه دا تحقیق د هغه څه په اره په يو راپور پیل شو چي د غلا يوه ساده پېښه بنکاريده او د امریکا د متحده ایالاتو ولس مشر په

هم له قانوني او مشروع لارو ترلاسه شي. زمونږ د معلوماتو سر چیني چيری دي؟ راخې دا تصور وکړو چي زمونږ د تولو تحقیقاتو او پلتني هدف په تولیزه توګه د سیاست چارواکو، سوداګرو يا کوم بل واکمن لخوا د جرمونو، ناسمو کارونو او نيمگرتیاو برښدلو دی د یادونې ور ده چي د هري عame اداري فعالیتونه په اسنادو او له ملګرو يا دېنمېنى سره نښي پرېرودي.

بریالي ژورنالistikي پلتني او تحقیقات ندرتا په نا څابې توګه رامنځ کيري چي زیادتره له بو ناهیلې همکار يا سیال څخه را تول کيري چي له ورخپاني يا ستیشن سره د هدف دیر بندولو په مقصد تماس نیسي داسي قضيې شته چي کارکونکي ورخپانو ته ورغلې او د خپلو امرانو جرمونه ئې افشا کري چي کيديشي کومه ناخوندي فابریکه چلوې يا خپل اخستونکي تير باسي په دي حالت کبني تاسو باید په خپلي سرچيني باور و نه کري بلکې هغه و هڅوئ چي مستند شواهد درته برابر کري چي قضيې د ثبوت له پاره ورته اړتیاده.

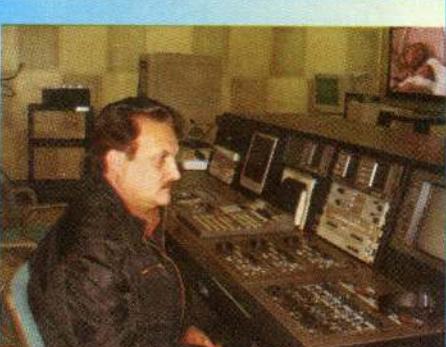
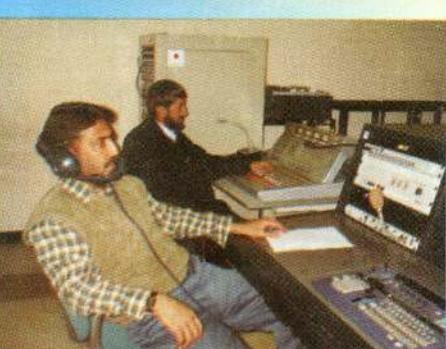
راخې داسي وکنو چي مونږ د

پن شر اتی

موسیقی و مردم	۱/۰۵	سریال	۷/۰۰
راپور علمی	۱/۴۵	اعلانات	۷/۳۰
سیمای هموطن	۲/۰۰	گزارش ولایتی	۷/۳۵
جهان ما	۳/۴۰	اعلانات و موسیقی	۷/۵۰
خبر اخبار	۴/۰۰	اخبار داخلی و خارجی	۸/۰۰
صحت برای همه	۴/۰۵	اعلانات	۸/۴۰
شهر ما خانه ما	۴/۳۰	موسیقی	۸/۵۰
پرموشن	۴/۵۵	مباحثه	۹/۰۰
خبر اخبار	۵/۰۰	نیمه دیگر	۹/۳۰
اینده سازان	۵/۰۵	خبر انگلیسی	۱۰/۰۰
بسوی نور	۵/۳۰	هفته ۳-۱ فرهنگ مردم	۱۰/۱۰
اعلانات	۵/۵۵	هفته ۴-۲ کتاب	۱۰/۳۰
صدای اشنا	۶/۰۰	فلم هنری	۱۲/۰۰
سریال	۷/۰۰	اخبار داخلی و خارجی	۱۲/۴۰
اعلانات	۷/۲۵	راپور علمی	۱۲/۴۰
گزارش ولایتی	۷/۳۰	زمزمه های شب هنگام	۱/۰۰
اعلانات	۷/۴۵	خبر انگلیسی	۲/۰۰
موسیقی	۷/۵۰	هوا نوا	۲/۱۰
اخبار داخلی و خارجی	۸/۰۰	نیمه دیگر	۳/۰۰
اعلانات	۸/۴۰	هفته ۳-۱ فرهنگ مردم	۳/۳۰
موسیقی	۸/۵۰	هفته ۴-۲ کتاب	۴/۰۰
هفته ۱-۳ آینه شهر هفته ۴-۲ در جستجوی حقایق	۹/۰۰	مباحثه	۴/۲۵
هفته ۱-۳ سینما هفته ۴-۲ شما و تلویزیون	۹/۳۰	سریال	۴/۵۵
۱۰۰۰ اخبار انگلیسی	۱۰/۰۰	پرموشن	۵/۰۰
۱۰/۱۰ هفته ۱-۳ هفت شهر هنر	۱۰/۱۰	تلاؤت قرانکریم	صیح دوشنبه
۱۰/۱۰ هفته ۲ مشعلداران هنر			
۱۰/۱۰ هفته ۴ لحظه ها و لبخند			
۱۰/۵ هفته ۱-۳ بزم غزل هفته ۲			
لحظه ها لبخند هفته ۴			
زمزمه ها			
۱۲/۰۰ اخبار داخلی و خارجی			
۱۲/۴۰ صحت برای همه			
۱/۰۰ هفته ۴-۳-۱ زمزمه ها			
۲ لحظه ها و لبخندها و مشعلداران هنر			
۲/۰۰ اخبار انگلیسی			
۲/۱۰ هوا نوا			
۳/۰۰ هفته ۳-۱ سینما هفته ۲			
۴ شما و تلویزیون			
۳/۵۰ پرموشن موسیقی			
۴/۰۰ هفته ۱-۳ آینه شهر هفته در جستجوی حقایق			
۴/۳۰ سریال			
۴/۵۵ پرموشن			
۵/۰۰ تلاؤت قرانکریم			

صبح شنبه	۶/۰۰	هفته ۴-۲ موسیقی غزل	۱۲/۰۰
برنامه معارف اسلامی	۶/۰۰	۱۰ اخبار داخلی و خارجی	۱۲/۴۰
ورزش بدنی	۶/۴۰	۱۲ جهان ما	۱/۰۰
اخبار	۷/۰۰	زمزمه های شب هنگام	۲/۰۰
سلام صبح بخیر	۷/۰۵	اخبار انگلیسی	۲/۱۰
هوا نوا	۷/۱۰	هوا نوا	۳/۰۰
هفته ۴-۲ مجله تلویزیونی	۷/۰۰	یک چمن گل	۳/۰۰
پرموشن	۷/۰۵	پرموشن سپاه	۳/۵۰
تلاؤت قرانکریم	۵/۰۰	سخن و اندیشه	۴/۰۰
صیح یکشنبه	۶/۰۰	دستاورد	۴/۳۰
برنامه معارف اسلامی	۶/۰۰	هفته ۳-۱ سریال هفته ۴-۲	۴/۳۰
ورزش صبحانه	۶/۴۰	پرموشن ها	۴/۵۵
اخبار	۷/۰۰	تلاؤت قرانکریم	۵/۰۰
سلام صبح بخیر	۷/۰۵	صیح یکشنبه	۶/۰۰
اخبار	۸/۰۰	برنامه معارف اسلامی	۶/۰۰
ادامه سلام صبح بخیر	۸/۰۵	ورزش صبحانه	۶/۴۰
دستاورد	۸/۳۵	اخبار	۷/۰۰
پرموشن	۸/۵۵	سلام صبح بخیر	۷/۰۵
اخبار	۹/۰۰	اخبار	۸/۰۰
اینده سازان	۹/۰۵	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۰۵
آه واه هفته ۳-۲-۱	۹/۳۰	دستاورد	۸/۳۵
صلح و امنیت هفته ۴	۹/۰۰	پرموشن	۸/۵۵
اخبار	۱/۰۰	اخبار	۹/۰۰
۱۰۰۵ هوا نوا	۱۰/۰۵	آه واه هفته ۳-۲-۱	۹/۳۰
۱۱/۰۰ اخبار	۱۱/۰۰	هفته ۴-۲ مجله تلویزیونی	۱۱/۳۵
۱۱/۰۵ هفته ۴ پاسخ چیست	۱۱/۰۵	هفته ۴-۲ اخبار	۱۲/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	هفته ۴-۲ از مونگاهه ذهن	۱۲/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴ پاسخ چیست	۱۱/۰۵	هفته ۴ پاسخ چیست	۱۲/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سیمای هموطن	۲/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	جهان ما	۳/۴۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۴/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	کارتون هفته ۴ صلح	۴/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	و امنیت	۴/۲۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	دستاورد	۴/۲۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	موسیقی و پرموشن ها	۴/۵۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۵/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اینده سازان	۵/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	آه واه	۵/۳۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	پرموشن ها	۵/۵۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	صدای اشنا	۶/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	موسیقی محلی	۷/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اعلانات	۷/۳۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	گزارش ولایتی	۷/۳۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اعلانات	۷/۴۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	موسیقی	۷/۵۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار داخلی و خارجی	۸/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اعلانات و موسیقی	۸/۴۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سخن و اندیشه	۹/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سیمای هموطن	۹/۳۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	راپور علمی	۱۲/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۴/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	مردم و موسیقی	۴/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	کلکین	۴/۳۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	ویکت	۵/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	پرموشن	۵/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۹/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	کلکین	۹/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	نیمه دیگر	۹/۳۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۱۰/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سرویل و موسیقی	۱۰/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سیمای هموطن	۲/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	راپور علمی	۳/۴۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	اخبار	۴/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	مداد	۴/۰۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	ویکت	۵/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	سیو خوشبختی	۵/۳۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	پرموشن سپاه	۵/۵۵
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	و اعلانات	۶/۰۰
۱۱/۰۵ هفته ۴-۲ ساعتی با شما	۱۱/۰۵	صدای اشنا	۶/۰۰

تلوزیون ملی افغانستان

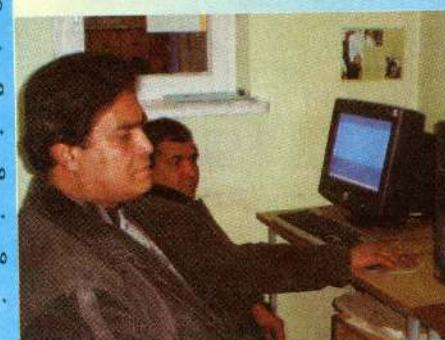
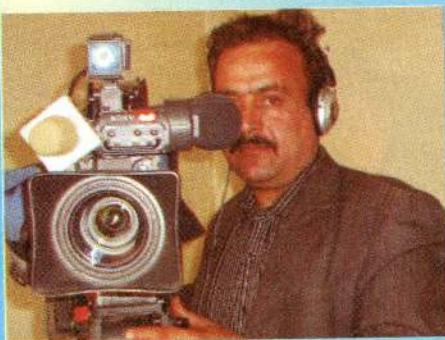

		صبح سه شنبه
	میراث اسلامی	۹/۰۰
	ورزش بدنی	۹/۴۰
	خبر	۷/۰۰
	سلام صبح بخیر	۷/۰۵
	خبر	۸/۰۰
	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۰۵
	صحت برای همه	۸/۳۵
	موسیقی و پرورش	۸/۵۵
	خبر	۹/۰۰
	اینده سازان	۹/۰۵
	شهر ما خانه ما	۹/۳۰
	خبر	۱۰/۰۰
	هو و نوا	۱۰/۰۵
	خبر	۱۱/۰۰
	هفتہ-۱ آینه شهر هفته	۱۱/۰۵
	در جستجوی حقایق	۱۲/۰۰
	هفتہ-۱ هفت شهر هنر	۱۲/۳۵
	هفتہ-۲ لحظه و لیند ها	
	خبر	۱۲/۰۰
	هفتہ-۱-۳ گزارش هفته	۱۲/۰۵
	مشغله اران هنر	۱۲/۰۰
	موسیقی	۱۲/۲۰
	آذان نماز طهر	۱۲/۳۰
	بسوی نور	۱۲/۳۵
	خبر	۱۳/۰۰
	هفتہ-۱-۳ سینما	۱/۰۵
	هفتہ-۲-۴ شما و تلویزیون	
	سینمای هموطن	۲/۰۰
	جهان حیوانات	۲/۴۰
	خبر	۲/۰۰
	صبح بخیر	۲/۰۵
	خبر	۲/۰۰
	ادامه صبح بخیر	۲/۰۵
	بنرها لان بشارتگر	۲/۳۵
	پرورش	۲/۵۵
	خبر	۳/۰۰
	پروافشن ها	۴/۰۰
	جوانان	۴/۰۵
	دانسته های از فقه	۵/۳۰
	اعلانات	۵/۰۰
	صدای اشنا	۶/۰۰
	سریال	۶/۰۰
	اعلانات	۶/۰۰
	گزارش ولايتی	۶/۳۰
	اعلانات	۶/۴۰
	موسیقی	۶/۵۰
	خبر داخلي و خارجي	۶/۰۰
	اعلانات	۶/۰۰
	موسیقی	۶/۰۰
	لر غونی مینه	۶/۰۰
	نگاه	۶/۳۰
	خبر انجليسي	۶/۰۰
	صور خیال	۶/۱۰
	هفتہ-۱-۳ زمزمه های	۶/۱۰
	هفتہ-۲ کاروان حله	
	پرورش و موسیقی	۶/۰۰
	خبر داخلي و خارجي	۶/۰۰
	دانش برای همه	۶/۴۰
	زمزمه ها	۶/۰۰
	صور خیال	۶/۰۰
	لر غونی مینه	۶/۰۰
	هفتہ-۱-۳ نگاه هفته	۶/۲۵
	۴-۲ کاروان حله	
	پرورش و موسیقی	۶/۰۰
	سریال	۶/۰۰
	اعلانات	۶/۰۰
	صدای اشنا	۶/۰۰
	سریال	۶/۰۰
	اعلانات	۶/۰۰
	گزارش ولايتی	۶/۳۰
	آواز شماره ۴-۳ سال ۱۳۸۶	

پلان نشر اتی

RTA

سیمای هموطن	۲/۰۰	سریال	۷/۰۰	گزارش ولایتی	۴/۴۵
زنگ مکتب	۳/۴۰	اعلانات	۷/۲۵	تلات قرانکریم	۵/۰۰
خبر	۴/۰۰	گزارش ولایتی	۷/۳۰	صبح پنجشنبه	
موسیقی و مردم	۴/۰۵	اعلانات	۷/۴۵	معارف اسلامی	۷/۰۰
پژوهش	۴/۰۵	موسیقی	۷/۵۰	ورزش بدنی	۶/۴۰
خبر	۵/۰۰	اخبار داخلی و خارجی	۸/۰۰	خبر	۷/۰۰
تن به تن	۵/۰۵	اعلانات	۸/۴۰	سلام صبح بخیر	۷/۰۵
در رهگذر نور	۵/۳۰	موسیقی	۸/۴۵	خبر	۸/۰۰
اعلانات	۵/۵۰	روبرو با مردم	۹/۰۰	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۰۵
اردوی ملی	۶/۰۰	فلم هنری	۹/۳۰	مزوروز نامه ها	۸/۳۰
از هر حاز هر رنگ	۶/۲۵	اخبار داخلی و خارجی	۱۲/۰۰	دانش برای همه	۸/۴۰
پژوهش و موسیقی	۶/۵۰	جهان ما	۱۲/۴۰	خبر	۹/۰۰
حری مجلس	۷/۰۰	زمزمه های شب هنگام	۱/۰۰	لينه سازان	۹/۰۵
اعلانات	۷/۲۵	هوانوا	۲/۰۰	هفته ۳-۱ زراعت و مادری	۹/۳۰
گزارش ولایتی	۷/۳۰	گزارش ولایتی	۳/۰۰	هفته ۴-۲ نگاه	
اعلانات	۷/۴۵	ورزش هفته	۳/۱۵	پژوهش	۹/۰۵
موسیقی	۷/۵۰	پژوهش و موسیقی	۳/۴۰	خبر	۱۰/۰۰
خبر داخلی و خارجی	۸/۰۰	فتبل	۴/۰۰	هوا و نوا	۱۰/۰۵
شورا و مردم	۸/۴۰	موسیقی غزل	۴/۴۵	خبر	۱۱/۰۰
بحث هفته	۹/۰۰	تلات قرانکریم	۵/۰۰	لرگونی مینه	۱۱/۰۵
هفته ۳-۱ مرچ سرخ هفته ۴	۹/۳۰	صبح جمعه		هفته ۳-۱ تگاه هفته ۴	۱۱/۳۰
از مونگاه ذهن هفته ۴ پاسخ چیست		معارف اسلامی	۷/۰۰	پژوهش	۱۱/۵۰
خبر انگلیسی	۱۰/۰۰	بدنی روزنه	۷/۴۰	خبر	۱۲/۰۰
هفته ۳-۱ ساعتی با شما	۱۰/۱۰	خبر	۷/۰۰	گزارش ولایتی	۱۲/۰۵
هفته ۴-۲ کنسرت		سلام صبح بخیر	۷/۰۵	موسیقی آرام	۱۲/۲۰
هفته ۳-۱ تیکت هفته ۴-۲ زمزمه ها	۱۱/۰۰	خبر	۸/۰۰	اذان نماز ظهر	۱۲/۳۰
خبر داخلی و خارجی	۱۲/۰۰	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۰۵	معارف اسلامی	۱۲/۵۰
زنگ مکتب	۱۲/۴۰	ورزش هفته	۸/۳۰	خبر	۱/۰۰
زمزمه ها	۱/۰۰	پژوهش	۸/۵۰	سریال	۱/۰۵
هفته ۳-۱ مرچ سرخ	۱/۳۰	خبر	۹/۰۰	هفته ۳-۱ موسیقی محلی	۱/۳۵
هفته ۴-۲ هوا و نوا		از لابلای آرشیف	۹/۰۵	هفته ۴-۲ جهان حیوانات	
خبر انگلیسی	۲/۰۰	خبر	۱۰/۰۰	سیمای هموطن	۲/۰۰
ادامه برنامه	۲/۱۰	هوا و نوا	۱۰/۰۵	جهان ما	۳/۴۰
هفته ۳-۱ ساعتی با شما هفته ۴	۳/۰۰	خبر	۱۱/۰۰	خبر	۴/۰۰
از مونگاه ذهن هفته ۴ پاسخ چیست		فلم برای نوجوانان	۱۱/۰۵	فلم کارتونی	۴/۰۵
پژوهش	۳/۵۵	خبر	۱۲/۰۰	ورزش هفته	۴/۳۰
بحث هفته	۴/۰۰	سریال	۱۲/۰۵	پژوهش ها	۴/۰۵
تن به تن	۴/۳۰	اذان ظهر جمعه	۱۲/۳۰	خبر	۵/۰۰
تلات قرانکریم	۵/۰۰	درساهای از قران	۱۲/۳۵	کلکن	۵/۰۵
		خبر	۱/۰۰	درساهای از قران	۵/۳۰
		جهانی تاریخی قران	۱/۰۵	اعلانات	۵/۵۰
		موسیقی قوالی	۱/۳۵	صدا آشنا	۶/۰۰

بقیه ص (۳۳)

ماستر دین هندوستانی که در تعلیم اولاد وطن سهل انگاری کرده و بعضاً به خوش گذرانی میپرداخت، بر شنا چندین بار برشنا توصیه کرد تا در تعلیم شاگردان علاقمند گردد اما معلم موصوف اصلاح پذیر نبود بلایه استاد بر شنا تصمیم گرفت تا ماستر دین را از وظیفه سبکدوش سازد سرانجام همانطور هم شد و ماستر دین در غربت و بیکاری حیاتش را از دست داد و جسدش به هندوستان منتقل گردید.

استاد بر شنا هنرمند ظریفی بود که ظرافتهای کرکتر او در تمام آفریده های هنری اش از آغاز تا انجام منعکس شده است با هر موضوعی که برای خود انتخاب میکرد تا ختم کارش در یک نبرد هنرمندانه بود.

با آنکه استاد بر شنا به تمام معنا یک نقاش شرقی بود معهذا از رنگهای گرم و سرد استفاده شایانی کرده است گرچه رنگهای بخش و آبی را در اکثر آثار خود به دیگر رنگها ترجیح داده است ولی در ترسیم مناظر نیپک افغانی چندان وفادار نبود است.

استاد بر شنا تقریباً همه رشته های هنر نقاشی را به تجربه گرفته و از هر کدام آنها استادانه بدر آمده است همانطوری که در آثار نوک آهنی بر شنا را بر شنای پر قدرت معرفی میکند به همان اندازه کار های ذغالی، سوخته کاری در چوب، رنگ روغنی و آبی، آن ظرافتها و سبک کارش را در جوشش رنگها با شفافیت به خصوصی مانند شفافیت شخصیتش با قدرت جلوگر میشود.

گرچه ما درین دوره هنرمندان دیگری هم داشتیم، که هستی خود را ذره ذره در رگهای رنگها دمیده اند تا آفریده های هنری خود را هرچه زیبا و موزون بر صحیفه کاغذ نقش بندند و به این وسیله در تاریخ فرنگ کشور باستانی ما ورق تازه یی بگشایند؛ ولی باید متذکر شویم که تنها زیبایی ها کامل بودن یک اثر را تایید نمی کند. کنار رفتن از محتوا و متول شدن به زیبایی قهراء هنر را صدمه میزند. ازین رو آفریده های هنری استاد بر شنا مملو از زیبایی های ایده الیزه نبوده، بلکه هر اثرش نمایانگر زیبایی های ریالیزم او بود، که از انگیزه های اجتماع خود الهام میگرفت و هر پرده او پیام اور زندگی و عنعنات زمانه اش بود؛ زمانیکه هرگز نمی گزند و کهنه نمی شود. زیرا خود مردم این سر زمین قهرمانان واقعی صحنه هایی هستند، که بزرگانی همچون پروفیسور غلام محمد مصour، استاد بر شنا، غوث الدین، استاد خیر محمد، استاد کریم شاه و صدھا هنر آفرین دیگر در متن آن رشد یافته و به کمال رسیده اند.

توقیش میداد و محسورش میکرد حتی بعضاً به قدری مجنوب آن میگردید که لحظاتی چند پس از زنگ مکتب به صنف داخل میشد. بعداً به کاپی رسم ها می پرداخت. پدرش مخالف نقاشی بود و عقیده داشت که در آخرت این همه تصاویر از عبدالغفور روح میطلبد، بار بار او را مورد توبیخ و سرزنش قرار داده و حتی گاهی هم به لت و کوبش میپرداخت ولی یک قوه مجھول و آتشین درونی، این هنرمند محبوب را به سوی تصمیمش کشاند.

با وجودیکه در اوایل تسلط اسلام، در کشور های اسلامی به علت تحريم نگاره گری و تصویر پردازی، نقاشی امکانات رشد نیافت و هنرمند نتوانست که احساس خویش و خواست جامعه خود را با نگاره ها انعکاس دهد اما هرگز این تحريم مانعی در حرکت پویای هنرمندانی چون بر شنا نگردید و مکتب صنایع در برنامه های تدریسی خود در پهلوی هنر رسمی، هنر پیکره ترشی را مورد فعالیت کاری خود قرار داد و تا جایی که قدرت و توانمندی موجود به کمک و رهنمای های یک تعداد از استادان ورزیده، این سد را شکست و به شاگردان اجازه داخل شدن در حریم این مظهر هنری را داد.

بر شنا می گوید: «اگر هنرمندان قرن ۱۹ فرانسه عالی ارزیابی شده است، حیات بعضی از آنان را بنام «امپرسیونیستها» یادمیشندند، تحت مطالعه قرار بدھیم اعتراف خواهیم کرد که آنان هنرمندان حقیقی بودند و حیات خویش را با همه مزایای آن وقف تکنیک و اندیشه های هنری خود نموده، انقلاب عظیمی در جهان هنر وارد ساختند».

نخستین استاد آقای بر شنا در رشته درامه نویسی «گی- ی- سنگ» بود که قرن هجده در آلمان میزیست. این استاد فن درام، علاوه بر قشنگترین درامه ها از قبیل: ناتان عاقل، امیلیا کالوتی، مینافور، ربار هلم و غیره آثار فنا ناپذیری هم در فن درامه نویسی از خود به یادگار گذاشته است».

استاد از نگاه تیپ و چهره ظاهری بیشتر به «گاری کویر» هنرمند سینمایی امریکا شباخت داشت و با وصف اینکه عمر بر شنا از پنچاه سال تجاوز کرده بود، جوان زیبا، رسا و شکست ناپذیر به دیده می آمد. بر شنا به اندازه یی محو جهان هنر بود که اکثر ارادتمندان و شاگردانش را نمی شناخت و یا غالباً یکی را با دیگری اشتباہ میکرد.

استاد عمری را در راه تربیه استعداد های نسل جوان کشور صرف کرده و موفق هم بود، یکی از استادان بنام

وفات ضیا قاریزاده

رویداد های فرهنگی

* په لوگر کی د لرغونو خایونو کیندنه روانه ده:

د نامعلومو کسانو لخوا د لوگر ولايت په بیلا بیلو سیموکی د نرغونو
خایونو د کیندنه لري روانه ده.

د دغه ولايت د اطلاعات او کلتور رئیس محمد ظاهر صدیقی وویل: چی دغه کیندنه پر مرکز پل علم سربره په محمد آغه، برکی برک، خرخ او خوار ولسوالیو کی دوام لري. هغه زیاته کره چی په دغو سیموکی له لسو خخه زیات لرغونی خایونه شته، چی د نامعلومو کسانو لخوا بی له تیرو پنخو میاشتو راهیسی ناقانونه کیندنه روانی دي. نوموري وویل چی د دی لرغونو خایونو په جمله کی مس عینک، کافر کوت، خواجه احمد، دادو خیل، سجاوند او على ملنگ شامل دي. صدیقی وابی چی له دی سیمو خخه هره ورخ په لسگونه موتر قیمتی دبیری او تاریخي آثار ویستل کیری او په قاچاق دول له هیواد خخه بهر لیرل کیری. د نوموري په وینا له دغو سیمو خخه په تیرو خو میاشتی کی په لسگونه طلای او خاکی مجسمی استخراج شوی او غلا شوی دی د اطلاعات او کلتور رئیس وايی چی په دی غیر قانونی کار کی د سیمی خلک لاس لري دده په وینا خکه چی د نورو سیمو نابلده خلک دغه کار نه شی کولي. د لوگر پخوانی والی عبدالکریم هاشمی هم تیره اونی دا منلی وه چی د لرغونو سیمو د کیندنه لري بیل شوي ده.

قضیه تخریبکاران ساحه باستانی خم زرگر:

اخیراً پنج تن از افراد استفاده جو که قصد داشتند به بهانه حفرچاه عمیق به یک ساحه باستانی دستبرد بزنند توسط مردم محل خم زرگر ولايت کاپیسا به پسته امنیتی محل شناسایی و دستگیر شدند. هیأت مختلط از وزارت های اطلاعات و فرهنگ و امور داخله به ولايت کاپیسا معرفی شدند تا قضیه مخربان ساحه باستانی خم زرگر را از نزدیک بررسی و با نماینده گان مردم محل ملاقات و روی پیشنهادات شان در مورد نگهداری ساحه باستانی خم زرگر باهم تفاهم کنند. رئیس اطلاعات و فرهنگ ولايت کاپیسا با تاکید کفت: که ساحه خم زرگر کاپیسا یک ساحه باستانی است و مطابق به فرمان رئیس جمهور کشور هر نوع ساختمنان، کندن کاری و حفریات در چنین ساحت ممنوع است.

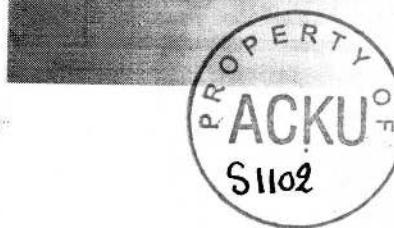

با دریغ و تأسیف اطلاع حاصل نمودیم که آفای ضیا قاریزاده بکی از شخصیت های فرهنگی و هنر دوست، شاعر و او از خوان کثور جهان فانی را وداع گفت روح اش شاد و بهشت پرین نصیش باد.

مرحوم ضیا قاریزاده در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی در کابل چشم به جهان گشود. در سال ۱۳۰۷ شامل لیسه نجات (امانی) گردید و بعد از تکمیل دوره ابتدایه در همان لیسه به حیث استاد زبان دری ایفای وظیفه کرد. ضیا قاریزاده بر علاوه آموزگاری وظایف مختلف را در عرصه مطبوعات و فرهنگ اجرا کرده است.

مدت در پوهنی و افغانستان به صفت امر فرهنگ سپس در وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان به حیث مشاور مقرر شد. فعالیت های زیادی را در عرصه هنر و فرهنگ افغانستان انجام داد. ضیا قاریزاده شعر های ناب سروده است که در جراید و مجلات در داخل و خارج از کشور به چاپ رسیده است. قاریزاده آهنگ های خود را در رادیو افغانستان به نام مستعار کبوتر ضبط کرده است که آهنگ های مشک تازه می بارد، شب به دامان کابل، دلم را سر به سر سودا گرفته، یا چمن چراغان است، هی هی گلکم از جمله آثار به یاد ماندگاری ضیا قاریزاده است.

مرحوم ضیا قاریزاده افزون بر شاعری به آواز خوانی و آهنگ سازی نیز اشتغال داشت. که آهنگ های زیادی تصنیف شده وی در آرشیف رادیو افغانستان موجود است که آواز خوانان مشهور کشور چون استاد رحیم، احمد ظاهر، احمد ولی، خلند ناشناس و دیگران سروده اند. مرحوم ضیا قاریزاده در سال های پایانی عمرش بینانی خود را از دست داده بود. وی وصیت کرده بود که جنازه اش را به زادگاهش کابل منتقل دهند و در کنار مادرش به خاک سپارند که وصیت اش به جا گرید جنازه وی از کانادا به کابل منتقل داده شد و در حضیره خانواده گی اش به خاک سپرده شد.

بهرام بربال

ACKU
Jukeo
HE
8700.9
الف
77
29 T

سید حامد نوری

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library